

AMNESTY

Nr. 1 – Februar 2007 – Medlemsblad for Amnesty International

FIK DE HVAD DE FORTJENTE?

Tema om forbrydelse og straf

4 NYHEDER

Danske og internationale nyheder om menneskerettighederne og Amnesty International.

6 TEMA: DOMSTOLEN AMERIKANERNE BEKRIGER

Den Internationale Straffedomstol (ICC) har netop indledt sin første sag nogensinde, og i denne måned præsenterer chefanklageren beviser for, at der er begået forbrydelser mod menneskeheden i Darfur. Men USA er fortsat indædt modstander af ICC og bekæmper den aktivt.

10 TEMA: MELLEML FRED OG RETFÆRDIGHED

Er en dømt krigsforbryder nok til at hele et splittet land efter en borgerkrig? Ekspert er delt i spørgsmålet om, hvor vidt retsforfølgelse af de ansvarlige samtidig bidrager til fred og forsoning.

12 TEMA: SADDAM ER DØD

Retssagen mod Saddam Hussein var fyldt med fodfejl, og den blev alvorligt skæmmet af mordet på tre af Saddams forsvarere. Under sagen var den tidligere diktator hele tiden i amerikansk varetægt.

15 TEMA: BAG OM SAGEN MOD SADDAM

Dansk filmselskab fik rettighederne til at lave dokumentarfilm om retssagerne mod Slobodan Milosevic og Saddam Hussein. Filmene er foreløbig solgt til tv-stationer med 300 millioner seere.

16 TEMA: DEN IMMUNE

Chiles nu afdøde diktator Augusto Pinochet blev aldrig stillet til regnskab for de forbrydelser, han begik mod det chilenske folk i årene 1973-1990. Først nu kan sårene begynde at hele.

18 TEMA: ET NAVN TIL DE DØDE

30.000 mennesker i Argentina forsvandt under militærregimet fra 1976-1983 uden at få et navn med sig i graven. Pårørende kæmper fortsat for at finde og identificere de forsvundne.

22 DET TYRKISKE TABU

Engang var homoseksualitet helt almindeligt i Tyrkiet. Men efter moderniseringen diskrimineres og ydmyges homoseksuelle tyrkere i medierne, hos politiet, og når de skal på session.

24 HVIS IDEALERNE SKAL LEVE VIDERE

For at værne om vores uafhængighed, modtager Amnesty ikke statsstøtte. Til gengæld er Amnesty afhængig af private bidrag og testamenter. Læs om den ny arvelov.

32 LANDSMØDE 2007

Amnesty International indkalder til landsmøde den 28.-29. april på Hotel Nyborg Strand med fokus på ytringsfrihed, diskrimination og terrorbekæmpelse.

20 AMNESTY I GLIMT

26 BOGREOLEN

27 KOMMENTAREN

28 MEDDELELSER

30 SKRIV FOR LIV

AMNESTY

MEMLEMSBLAD FOR DANSK AFDELING AF AMNESTY INTERNATIONAL

REDAKTØR: Ole Hoff-Lund

ANSVARSHAVENDE: Lars Normann Jørgensen

LAYOUT/PRODUKTION/TRYK: Datagraf

FORSIDE FOTO: Scanpix

OPLAG: 79.000

ABONNEMENTSPRIS: 180 kr. pr. år

UDKOMMER I 2007: 18/5, 7/9, 23/11

(Deadline 13/4, 3/8, 19/10)

MILJØCERTIFICERET: Denne tryksag er Svanemærkegodkendt med licensnummer 541 166

ISSN: 0906-4184

Artikler, der er underskrevet med navn, kan indeholde synspunkter, der ikke nødvendigvis reflekterer Amnesty Internationals holdning.

Eftertryk med kildeangivelse er kun tilladt efter forudgående aftale med redaktionen.

AMNESTY INTERNATIONAL

Gammel Torv 8, 4. og 5. sal

1457 København K

Tlf. 33 45 65 65

Fax 33 45 65 66

Giro 407-8470

www.amnesty.dk

amnesty@amnesty.dk

Amnesty i Aalborg

Priorgade 1A · 9000 Aalborg

Tlf. 98 10 17 17

Amnesty i Odense

Vestergade 57, 2. sal

5000 Odense C

Tlf. 66 13 08 78

Amnesty i Århus

Mejlgade 50, 1 sal · 8000 Århus C

Tlf. 86 19 28 77

DOMSTOLEN FOR DE STORE FISK

I 2006 sagde verden farvel til tre tidligere statsledere, der alle er sikret en fremtrædende plads på de mørkeste sider i historiebøgerne som anklaget eller dømt for krigsforbrydelser og forbrydelser mod menneskeheden.

Den 11. marts døde Serbiens tidligere præsident Slobodan Milosevic i sin fængselscelle i Haag – kort tid før FN's Krigsforbrydertribunal for det tidligere Jugoslavien afsagde sin dom over ham.

Den 10. december – på FN's menneskerettighedsdag – døde Chiles tidligere diktator Augusto Pinochet uden at være stillet endeligt til regnskab for de omfattende forbrydelser og overgreb, han begik mod det chilenske folk under militærstyret fra 1973-1990.

Og før daggry den 30. december blev Iraks tidligere diktator Saddam Hussein overdraget fra amerikansk varetægt til sine irakiske bøddler, som sendte ham i galgen.

De tre tidligere statsoverhoveders skæbner fortæller på hver sin måde historien om et internationalt samfund, der forsøger at finde vejen til retfærdighed, når det gælder om at stille de ansvarlige til regnskab for folkedrab, forbrydelser mod menneskeheden og krigsforbrydelser.

Milosevic blev stillet for en FN-særdomstol. Saddam måtte forsvare sig ved en national domstol under stærk amerikanske indflydelse i en retssag, som også Amnesty har kritiseret for alvorlige fejl. Og Pinochet var i sine sidste år i konstant kamp med domstolene, som satte ham i husarrest og ophævede hans immunitet, men han nåede ikke at blive dømt.

Det 20. århundrede rummer talrige eksempler på andre diktatorer, der er sluppet for straf ved at søge i eksil i et andet land, når jorden brændte under dem. Men de tider er forhåbentlig forbi, og forventningerne

knytter sig især til Den Internationale Straffedomstol (ICC) i Haag, som i 2007 tager sine første skridt på vejen mod en ny international retsorden.

Den 29. januar indledte ICC sin første sag nogen- sinde. Manden på anklagebænken er militslederen Thomas Lubanga, som er anklaget for at have tvangsrekrutteret børnesoldater i DR Congo. I denne måned vil chefanklager Luis Moreno-Ocampo desuden præsentere beviser for krigsforbrydelser begået i Darfur. Domstolen kan kun føre sager mod enkeltpersoner – ikke stater – og den hårdeste straf er livsvarigt fængsel.

Foreløbig har 104 lande ratificeret aftalen om ICC, men de tunge drenge nægter fortsat at skrive under. Det gælder i særdeleshed USA – hvor den tidligere republikansk ledede kongres endda har forpligtet præsidenten til aktivt at modarbejde domstolen – men også Kina, Rusland, Indien, Israel og Sudan står udenfor. I amerikanske øjne er ICC en trussel mod USA's suverænitet, selv om domstolen kun kan indlede en sag, hvis et land enten ikke kan eller vil løfte opgaven selv. De nationale domstole er altid førstevalg.

Men ICC ville i sagens natur stå stærkere med verdens eneste tilbageværende supermagt i ryggen. Det ironiske er, at tidligere præsident Bill Clinton faktisk underskrev aftalen som en af sine sidste embedshandlinger, men efterfølgende trak præsident Bush underskriften tilbage. Håbet om, at USA kommer tilbage til ICC knytter sig derfor især til de to demokratiske præsidentkandidater, Hillary Clinton og Barack Obama, der begge har ambitioner om at genskabe USA's internationale omdømme. En underskrift på indmeldelsesblanketten til ICC vil være obligatorisk i den proces.

Af Ole Hoff-Lund

Redaktør

\$ 503.000.000.000

USA's udgifter til krigen mod terror siden 2001 ifølge tal fra Kongressens Budgetkontor (2.877 mia. kr.).

FBI AFSLØRER GROVE OVERGREB PÅ GUANTÁNAMO

At fangerne i den amerikanske fangelejr i Guantánamo på Cuba har været udsat for grove overgreb gennem de seneste fem år kommer næppe som nogen overraskelse for læsere af dette blad. Men nu bidrager det amerikanske forbundspoliti (FBI) også med dokumentation. I en omfattende rapport, som FBI har offentliggjort efter pres fra borgerretsgruppen American Civil Liberties Union (ACLU), svarer 26 FBI-ansatte ja til, at de har overværet misbrug af fanger på Guantánamo. Én fange fik sat kraftig tape over sit skæggede ansigt, fordi han messede Koran-vers, og en anden rev store totter af hår ud af hovedet efter en nat i et meget hedt afhøringslokale. "Jeg observerede en behandling af fanger, som ikke alene var aggressiv, men også personligt meget frustrerende. Fanger lå næsten bevidstløs på gulvet

med en bunke hår liggende ved siden af sig. Han havde tilsyneladende trukket håret ud i løbet af natten", beretter en FBI-agent. Rapporten beskriver også en kvindelig fangevogter, som ifølge flere fanger befamlede deres kønsdele og smurte menstruationsblod i ansigtet på dem. Militærfolk på Guantánamo har fortalt FBI, at forhørsteknikkerne var godkendt af tidligere forsvarsminister Donald Rumsfeld, og ACLU har nu sagsøgt Rumsfeld og flere andre på vegne af fanger, som påstår, at de er blevet mishandlet. Samtidig har USA offentliggjort en manual for de militærkommissioner, der skal føre sagerne mod de omkring 430 fanger, der fortsat befinder sig i fangelejren. Af manualen fremgår det, at brugen af rygter og oplysninger, som er fremkommet under tvang, kan

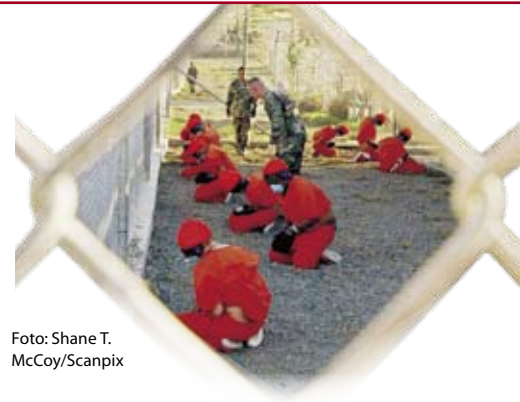

Foto: Shane T. McCoy/Scanpix

bruges som bevismateriale. Det samme kan oplysninger, som er fremkommet under tortur – men kun hvis torturen har fundet sted før 2005, hvor USA vedtog en lov om behandling af tilbageholdte, der forbyder "grusom, umenneskelig og nedværdigende behandling". Den 3. februar meddelte Pentagon, at der nu rejses tiltale med tre fanger fra Canada, Australien og Yemen.

Se hele FBI-rapporten her: <http://foia.fbi.gov/foiaindex/guantanamo.htm>

ERSTATNING TIL BORTFØRT CANADIER

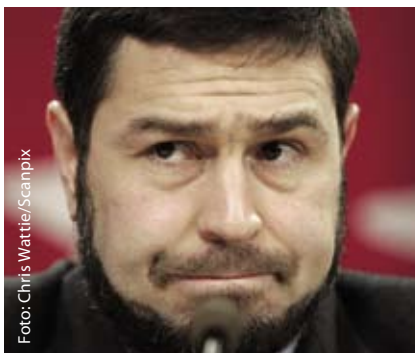

Foto: Chris Wattie/Scanpix

De canadiske myndigheder har tilkendt den 37-årige Maher Arar en erstatning på over 50 millioner kroner. Maher Arar blev i 2002 pågrebet som terrormistænkt i JFK-lufthavnen i New York og udleveret til Syrien, hvor han i 375 dage var udsat for tortur. Amerikanske myndigheder har oplyst, at

Maher Arar blev tilbageholdt på grund af mistanke om forbindelser til terrornetværket Al Qaeda, og undersøgelser har vist, at canadiske myndigheder var informeret om deportationen.

Maher Arar, der er gift og har to små børn, blev anholdt under en mellemlanding på vej hjem fra en ferie i Tunesien med sin familie. Efter hårdhændede forhør i USA blev han sendt til Syrien, hvor han under tortur blev tvunget til at tilstå, at han havde været i Afghanistan. Maher Arar har fortalt, at han blev holdt i et fangehul på to gange én meter – ligesom en grav – og blandt andet fik tæsk med ledninger. "Jeg var parat til at tilstå hvad som helst for at få torturen til at stoppe", sagde Maher Arar på en pressekonference den 4. november 2003.

Sammen med erstatningen har Canadas

premierminister Stephen Harper givet en officiel undskyldning til Maher Arar, ligesom Canada har protesteret til USA og anmodet om at slette Arar fra sin terrorliste, men det har USA afvist.

I en tilsvarende sag har den tyske statsanklager udstedt arrestordre på 13 amerikanske CIA-agenter i forbindelse med CIA's kidnapning af tyskeren Khaled el-Masri, som blev fløjet til CIA's fængsel i Afghanistans hovedstad Kabul og udsat for tortur. Først seks måneder senere fandt CIA ud af, at man havde fanget den forkerte mand. Den 16. februar rejste en domstol i Milano tiltale mod 26 CIA-agenter for bortførelsen af den terrormistænkte imam Abu Omar, der har siddet fire år i fængsel i Egypten. Læs en grundig kronologi om Maher Arars sag her: <http://www.cbc.ca/news/background/arar>

\$ 624.600.000.000

Præsident Bush' budgetforslag til militærudgifter i 2008 svarende til 3.600 mia. kr.

FREDSAFTALE I NEPAL

Efter ti års blodige kampe, der har kostet over 13.000 mennesker livet, underskrev Nepals regering og de maoistiske oprørere i november en fredsftale, der giver plads til oprørerne i et nyt overgangsparlament. Her har maoisterne fået 73 ud af de 330 pladser, og samtlige partier har desuden skrevet under på en midlertidig forfatning frem til afholdelsen af et valg til en i juni. Det nye parlament skal derefter tage stilling, om Nepal skal fortsætte som et monarki, eller om landet skal være en republik.

Den nuværende konge Gyanendra er stærkt upopulær, efter at han i 2005 indførte undtagelsestilstand og slog hårdt ned på prodemokratiske demonstrationer, indtil han i juni sidste år gav efter for det folkelige og politiske pres. Fredsaftalen betyder også, at først oprørerne og derefter regeringshæren skal deponere et stort antal våben i containere i FN-overvågede lejre. Partisanerne vil senere få mulighed for at blive optaget i regeringsstyrkerne. De første 19 FN-obs-

Foto: FN/Scampix

vatører ankom til Nepal i begyndelsen af januar, og antallet vil stige kraftigt i de kommende måneder.

KRITIK AF DANMARK I CIA-SAG

Foto: Chip Somodevilla/Scampix

Danmark og en række andre EU-lande kritiseres af Europaparlamentets CIA-udvalg for ikke at bidrage til at kaste lys over de hemmelige CIA-flyvninger over Europa. Ifølge en rapport fra udvalget har

der været mindst 1.245 CIA-flyvninger i europæisk luftrum i perioden 2001-2005, og mange af dem er formentlig brugt til ulovlig transport af terrorismetænkte fanger. "Desværre er udvalget blevet mødt med en mur af tavshed, manglende samarbejdsvilje og ufuldstændige oplysninger fra EU's medlemsstater. Flere af dem, vi har inviteret, er simpelthen ikke mødt op", siger suppleant i CIA-udvalget Gitte Seeberg (K) til Politiken.

Det gælder blandt andre hendes partifælle, transportminister Flemming Hansen, som har afvist at møde op i udvalget. Ministeren har skriftligt oplyst, at der har

været 45 landinger og 100 overflyvninger i Danmark.

Rapportens anbefalinger blev vedtaget af parlamentet den 14. februar med stemmerne 383 mod 256, og dermed pålægges EU-landene og EU's ministerråd at gå videre med nationale undersøgelser af CIA's virke på europæisk grund. Samtidig fordømmes CIA's ulovlige fangetransporter. "Det handler både om at afhjælpe de overgreb, der er begået, og at forhindre nye overgreb i fremtiden. Vi opfordrer den danske stat til at gå foran i konkret handling", siger generalsekretær Lars Normann Jørgensen.

På billedet ses tyskeren Khaled el-Masri, der var offer for en CIA-bortførelse i 2004.

POLITISKE BORTFØRELSE

FN's generalforsamling har vedtaget en ny menneskerettighedskonvention, der gør politiske bortførelser til en international forbrydelse.

Konventionen, der blev vedtaget i december 2006, har været undervejs siden 1980'erne, hvor den argentinske nobelpristager Adolfo Perez Esquivel første gang luftede ideen. Baggrunden var de mange politiske forsvindinger under militærdiktaturet i Argentina,

hvor tusindvis af mennesker blev udrenset eller forsvandt under Den Beskidte Krig.

Den nye konvention dækker over arrestationer, bortførelser og anden frihedsberøvelse, der udføres af statslige aktører og institutioner eller andre med samtykke fra staten. Konventionen kan blandt andet have relevans i forhold til børnesoldater, men også i forbindelse med CIA's hemmelige fængsler og transporter af terrorismetænkte – de såkaldte renditions. Konventionen blev underskrevet af 57 lande ved en ceremoni i Paris den 6. februar – deriblandt Sverige, Finland, Frankrig, Argentina og Chile. Danmark deltog ikke.

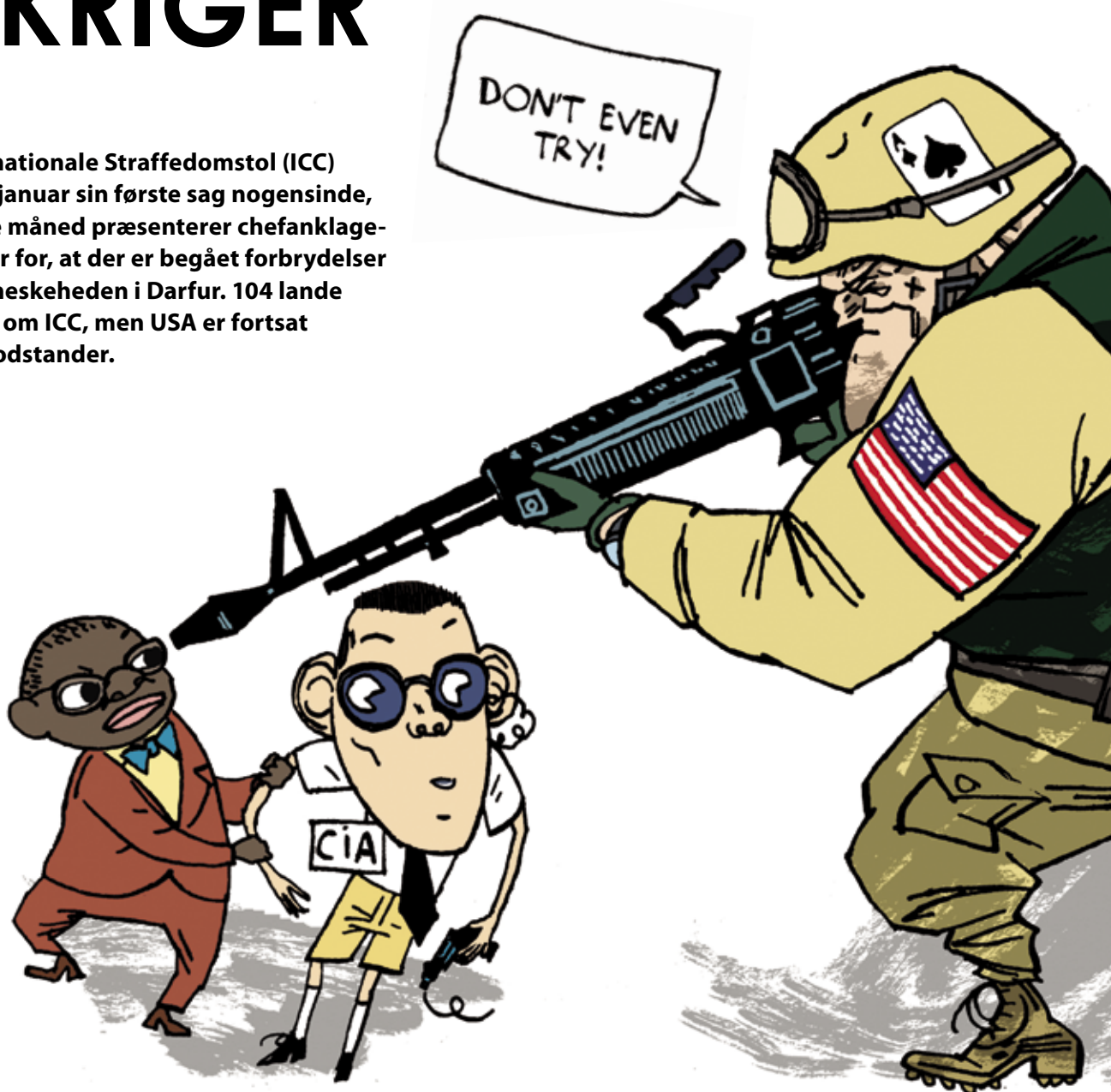
Billedet viser argentinske kvinder, der protesterer mod politiske forsvindinger.

Foto: Juan Mabromata/Scampix

DOMSTOLEN AMERIKANERNE BEKRIGER

Den Internationale Straffedomstol (ICC) indledte i januar sin første sag nogensinde, og i denne måned præsenterer chefanklageren beviser for, at der er begået forbrydelser mod menneskeheden i Darfur. 104 lande bakker op om ICC, men USA er fortsat indædt modstander.

ANKLAGET. Militslederen Thomas Lubanga fra DR Congo har fået den tvivlsomme ære som den første mand på anklagebænken ved Den Internationale Straffedomstol (ICC).

Foto: Gianluigi Guercia/Scampix

Af Ole Hoff-Lund

Redaktør

Lettelsen og euforien kunne næsten måles på barometret i FN-bygningen i New York den 11. april 2002. Den dag, hvor Den Internationale Straffedomstol (ICC) endelig blev en realitet.

Lige siden Nürnberg-processen efter Anden Verdenskrig havde drømmen om en international domstol for krigsforbrydelser været et af verdenssamfundets største luftkasteller. Men da ti lande den forårsdag i New York i samlet flok skrev under på den såkaldte Rom-statut, passede man de nødvendige 60 deltagerlande, der forvandlede domstolen fra fatamorgana til virkelighed.

En ny international retsorden havde set dagens lys, og personer, der har begået folkedrab, forbrydelser mod menneskeheden og krigsforbrydelser kan nu retsforfølges af ICC i Haag i Holland.

Og endelig den 29. januar i år – efter næsten fem års indledende manøvrer – tikkede den historiske meddelelse ud fra Den Internationale Straffedomstol: ICC er klar til at indlede sin første retssag nogensinde, og den tvivlsomme ære som første mand på anklagebænken tilfalder militslederen Thomas Lubanga, der var præsident for oprørsgruppen FPLC i Den Demokratiske Republik Congo.

BØRNESOLDATER

Anklageskriftet lyder på, at Thomas Lubanga har tvangsrekrutteret hundredvis af børn under 15 år til sin milits, trænet dem til at slå ihjel og placeret dem i frontlinjen i de voldsomme kampe i det mineralrige Ituri-distrikt i Congo. Det skønnes, at omkring 30.000 børnesoldater blev rekrutteret til forskellige militser i Congo i årene 1998-2003.

”Retssagen vil blive en milepæl i kampen mod straffrihed for de ansvarlige for

forbrydelser mod børn i DR Congo og i resten af verden”, sagde den argentinske chefanklager, Luis Moreno-Ocampo, da han præsenterede beviserne.

Beviserne bygger blandt andet på beretningerne fra seks børnesoldater. Lubangas forsvarere hævder derimod, at han er pacifist og kun ønskede at skabe fred i den urolige region. Anklagerne mod Lubanga er begrænset til perioden september 2002 til den 13. august 2003, og det er der en god forklaring på. ICC kan nemlig ikke behandle sager, der ligger længere tilbage i tiden end 1. juli 2002.

Men den første sag ved ICC kan blive en rodet affære. I hvert fald advarer professor, dr.jur. Frederik Harhoff mod at skrue forventningerne i vejret i forbindelse sagen mod Thomas Lubanga. Det baserer han på erfaringerne fra FN's Krigsforbrydertribunal for det tidligere Jugoslavien (ICTY), som skulle bruge en del tid på at finde sin egen identitet og arbejdsform.

”ICC skal lige have lov at komme over børnesygdømmene. Sagen mod Lubanga bliver sikkert ikke køn. Der var også en masse ævl og kævl ved ICTY i begyndelsen, men efterhånden finder domstolen sine rutiner”, siger Frederik Harhoff, der i januar blev udnævnt til dommer ved ICTY, hvor han tidligere har været chef for retsafdelingen i tre år.

Før da var han særdeles aktiv i hele udformningen af det såkaldte procesreglement for ICC under forhandlingerne i New York fra 1998-2000.

ET TIGERSPRING

Men alene det faktum, at ICC nu er en realitet, og at 104 lande foreløbig har ratificeret aftalen, er ifølge Harhoff en fantastisk begivenhed.

”Det er første gang nogensinde i verdenshistorien, at man anerkender et individuelt strafansvar direkte efter folkeretten, og hvor folk bliver dømt af en virkelig international instans. Retsopgøret i Nürnberg og Tokyo efter Anden Verdenskrig var også internationale domstole, men det skete i begge tilfælde efter en kapitulation, og det medførte efter krigsretten en ret

” Det er en vigtig pointe, at USA ikke alene afviser at være med i ICC. USA skal aktivt modarbejde den.”

Seniorforsker Bjørn Møller

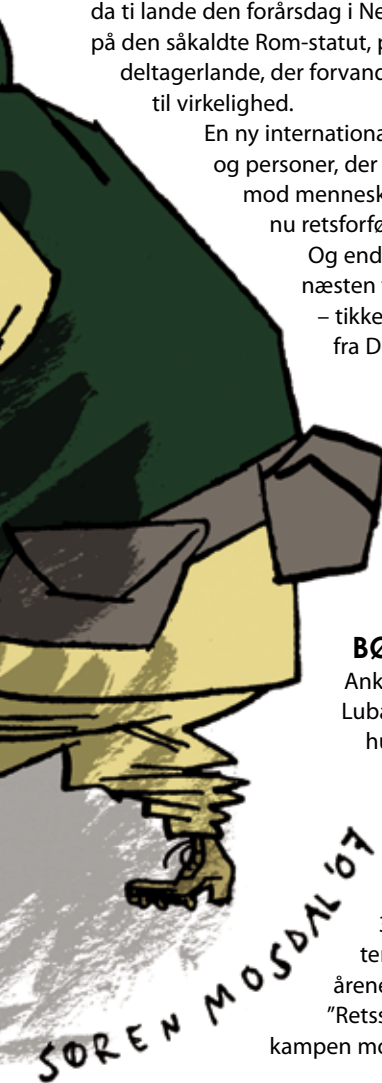

Foto: Søren Bidstrup/Scanpix

til at overtage jurisdiktionen over det besejrede område. Det vil sige, at det var sejrherrens retsforfølgelse af den slagne fjende, mens egne eventuelle krigsforbrydelser ikke blev retsfulgt. Jeg nævner bare Hiroshima og Nagasaki, som var en klar overtrædelse af alle regler. Men når du laver en ægte international domstol, der ikke har nogen interesse i sagens udfald, eller hvem, der bliver tiltalt, så er det et tigerspring i folkeretten.

Beviset er, at ICTY retsforfølger både serbere, muslimer og kroater fra det tidligere Jugoslavien”, siger Frederik Harhoff.

Han har netop afsluttet dagens retsmøde i Haag i sagen mod general Dragomir Milosevic, da Amnesty interviewer ham. Sagen handler om belejringen af Sarajevo i 1994-1996, og blandt dagens vidner var en 16-årig dreng fra Sarajevo, hvis bedste ven på 14 år blev dræbt af en snigskytte på en kilometers afstand og døde mellem hænderne på ham.

”Det er nogle uhyggelige historier, vi lytter til”, siger Frederik Harhoff.

AMERIKANSK MODSTAND

Trods den store opbakning til ICC, så svækkes den af, at en række meget vigtige spillere som USA, Kina, Indien, Rusland, Israel og Sudan ikke har underskrevet aftalen. Godt nok satte USA's tidligere præsident Bill Clinton sin signatur på aftalen den 31. december 2000 som en af sine sidste embedshandlinger, men George W. Bush trak efterfølgende underskriften tilbage, og USA har siden bekæmpet ICC i ord og gerninger.

I amerikanske øjne er domstolen en trussel mod USA's suverænitæt, og man frygter, at ICC vil danne grundlag for politisk motiverede anklager mod amerikanske soldater på grund af USA's militære engagement i krige og konflikter over hele verden.

VINDUE. Frederik Harhoff mener ikke, at verden i dag ville kunne enes om at oprette ICC. Men efter Murens fald åbnede der sig et vindue af muligheder på det folkeretlige område, og det blev udnyttet, inden vinduet blev lukket af præsident George W. Bush.

Den amerikanske kongres har endda vedtaget en lov, der pålægger præsidenten aktivt at modarbejde ICC og befri eventuelle amerikanske statsborgere, der bliver udleveret til domstolen. Loven har af samme grund fået tilnavnet ”The Hague Invasion Act”, forklarer seniorforsker Bjørn Møller fra Dansk Institut for Internationale Studier (DIIS).

”USA har indgået aftaler med 101 lande om ikke at udlevere amerikanske statsborgere til ICC.”

”Det er en vigtig pointe, at USA ikke alene afviser at være med i ICC. USA skal aktivt modarbejde den. Logisk set skal USA invadere Holland, hvis en amerikansk statsborger bliver udleveret til ICC, men så vidt kommer det selvfølgelig ikke”, siger Bjørn Møller.

TO SÆT SPILLEREGLER

Sideløbende har USA indgået aftaler med 101 lande om ikke at udlevere amerikanske statsborgere til ICC, og de lande, der stritter imod, er blevet frataget militær eller økonomisk bistand fra USA.

For at sætte en fed streg under sin særstatus truede USA i 2002 desuden med at trække sin støtte til alle FN-operationer, med mindre amerikanske soldater fik immunitet i forhold til ICC.

FN's Sikkerhedsråd vedtog derefter en etårig resolution, der gav immunitet til soldater fra de lande, som deltager i FN-missioner, men ikke har underskrevet aftalen om ICC. Resolutionen blev imidlertid ikke fornyet, da billederne af mishandlede fanger i Abu Ghraib fængslet i Irak gik verden rundt

”Men det er et udtryk for den amerikanske selvforståelse. USA har den opfattelse, at de har masser af internationale forpligtelser, og når de invaderer Irak og Afghanistan, så gør de det på den frie verdens vegne. Det er en selvdefineret forpligtelse, at

DEN INTERNATIONALE STRAFFEDOMSTOL

- ICC er beskrevet i den såkaldte Rom-statut, som 120 lande vedtog i 1998. ICC har autoritet til at behandle sager mod enkeltpersoner i forbindelse med folkedrab, forbrydelser mod menneskeheden og krigsforbrydelser, hvis de involverede lande ikke vil eller kan tage sig af retssagerne.

- ICC har kun kompetence, hvis den person, der har begået forbrydelsen, er statsborger i en ICC-deltagerstat, eller hvis forbrydelsen er begået i en ICC-deltagerstat eller en stat, som i det konkrete tilfælde har accepteret domstolens jurisdiktion. Også terrorister vil kunne dømmes ved ICC.

- ICC er sidste udvej, når retslige opgør skal udspille sig efter konflikter og krige. Nationale domstole skal altid være førstevalg – det såkaldte komplementaritetsprincip.

ERFAREN. Chefanklageren ved ICC, Luis Moreno-Ocampo (i midten), var i 1985 offentlig anklager i retsopgøret mod de ansvarlige for menneskerettighedskrænkelserne under militærstyret i Argentina.

de gør det for andres skyld. Derfor vil de ikke acceptere at blive slæbt i retten, hvis de begår nogle fodfejl undervejs. USA opererer med to sæt spilleregler. Et for USA og et for alle andre. Og det er en holdning, som for amerikanere er ret selvindlysende, men som for alle andre ikke er det”, mener Bjørn Møller.

USA har dog vist tendenser til en vis opblødning i forhold til ICC, påpeger han. Det skete, da FN's Sikkerhedsråd i marts 2005 opfordrede ICC til at undersøge overgrebene på civilbefolkningen i Darfur i Sudan.

”USA stemte ikke imod FN-resolutionen om Darfur, og det var da et lille fremskridt, at USA accepterede ICC's rolle”, siger Bjørn Møller.

HILLARYS AMBITIONER

Frederik Harhoff hælder til den overbevisning, at USA en dag i fremtiden vil underskrive Rom-statutten igen. Det kunne for eksempel være en måde for den demokratiske præsidentkandidat Hillary Clinton at gøre alvor af sin ambition om, at USA's internationale omdømme skal reetableres.

”At hun så nok ikke ratificerer den, er en anden snak. Signalværdien er vigtig”, konstaterer Frederik Harhoff.

Hovedvanskeligheden for USA er ifølge Harhoff, at det for en amerikaner er utænkeligt, at nogen domstol skal sætte sig over den amerikanske højesteret.

”I statuten står der, at ICC om fornødent kan tilsidesætte en national domstols vurdering af, om en retssag er fair eller ej. Men der står også, at det er landets pligt at straffe egne statsborgere. Det er altså kun, når et land ikke vil eller kan retsforfølge, at ICC er relevant. I alle fornuftige tilfælde vil det være sådan, at ICC slet ikke kommer ind i billedet. Hvis en amerikansk statsborger gør sig skyldig i krigsforbrydelser, så skal han retsforfølges derhjemme. Og så vil der være nogle yderst få tilfælde, hvor et land dømmer en person på skrømt, og hvor ICC måske skrider ind og overtager sagen. Den situation vil amerikanerne ikke kunne acceptere”, vurderer Frederik Harhoff.

Men ICC rummer flere dilemmaer, som ifølge Bjørn Møller kan være svære at håndtere. For eksempel kan det vise sig

vanskeligt at overbevise en væbnet gruppe om at overgive sig mod en form for amnesti, når lederne risikerer at blive arresteret og slæbt for ICC.

”Det vil sige, at der er en afvejning mellem, om man vil have bragt krigen til ophør eller have retfærdighed. Det giver næppe nogen tilskyndelse til at underskrive og overholde en våbenhvile, hvis der på den nederste linje af aftalen står, at man skal rykke direkte i fængsel”, siger Bjørn Møller.

ICC IKKE EN MULIGHED I DAG

At drømmen om en international straffedomstol blev til virkelighed, er ifølge Frederik Harhoff et resultat af, at forkæmperne for folkeretten tolkede tidsånden rigtigt efter Murens fald i 1989 og indledte et effektivt lobbyarbejde. Og på sigt vil ICC's domfældelser forhåbentlig få en afskrækkende effekt, så potentielle krigsforbrydere tænker sig om to gange, inden de iværksætter en etnisk udrensning, mener Harhoff.

”I dag ville der slet ikke kunne opnås enighed om at etablere en international straffedomstol. Aldrig. Men i begyndelsen af 1990'erne blæste en helt usædvanlig positiv vind ind over hele det internationale samfund. Der var en opfattelse af, at international retsorden var noget, vi burde udvikle, arbejde på og føle os forpligtede af. Der var en stor tiltro til fremtiden, og det var i den ramme, at ideen om en international straffedomstol blev genoplivet. Der var virkelig tale om et 'window of opportunity', hvor alt kunne lade sig gøre. Et bevis er, at man fik lavet tribunalerne for Jugoslavien og Rwanda i 1994 og 1995. Sådan var tidsånden, men den er der ikke mere. Vinduet blev lukket i 2000, da Bush kom til. ICC var faktisk den sidste krampetrækning. Man nåede det lige, og siden da er det gået stærkt tilbage”, siger Frederik Harhoff. ❌

- Deltagerlandenes regeringer og FN's Sikkerhedsråd kan henvise en sag til ICC, ligesom chefanklageren selv kan indlede en undersøgelse. Foreløbig er fire sager på vej gennem systemet. Uganda, Den Demokratiske Republik Congo og Den Centralafrikanske Republik har alle bedt ICC om hjælp, mens situationen i Darfur er blevet henvist fra FN's Sikkerhedsråd.

- I december 2006 meddelte chefanklager Luis Moreno-Ocampo, at han har tilstrækkelige beviser for, at der er begået

forbrydelser mod menneskeheden i Darfur – herunder voldtægter, drab og tortur. Beviserne præsenteres for FN's Sikkerhedsråd i denne måned.

- ICC har i 2007 et budget på 88,87 mio. euro (663 mio. kr.).

Læs mere på www.icc-cpi.int

MELLEMLER FRED &

Ekspert er delt i spørgsmålet om, hvor vidt retsforfølgelse af de ansvarlige for en konflikt samtidig bidrager til fred og forsoning.

Af Anne Sofie Rapunsel Poulsen

Stud. Scient. Soc.

Allerede inden Den Internationale Straffedomstol er kommet rigtig i gang med sin første retssag nogensinde – mod den congolesiske militsleder Thomas Lubanga – er domstolen havnet i et vanskeligt dilemma i en anden sag.

Ugandas regering beskylder således ICC for at forhindre en fredsftale med oprørslederen Joseph Kony og kræver, at anklagerne bliver frafaldet.

Det var ellers Ugandas regering, der i 2003 bad ICC om at indlede en undersøgelse mod Joseph Kony, der som leder af Lord's Resistance Army (LRA) har en stor rolle i landets blodige konflikt. Det førte til, at ICC i 2005 udstedte en arrestordre på Kony for blandt andet masse mord, voldtægter, lemlæstelse og brug af børnesoldater.

Men efterfølgende har Ugandas præsident Yoweri Museveni genoptaget fredsforhandlinger med Kony, der betinger sig, at ICC frafalder sine anklager.

Striden mellem ICC og Uganda afspejler det dilemma mellem retfærdighed og forsoning, som af nogle opfattes som en alvorlig udfordring for det internationale strafferetlige system. Ekspert er delt i spørgsmålet om, hvor vidt retsforfølgelse af de ansvarlige for en konflikt samtidig bidrager til fred og forsoning.

Nogle mener, at retsforfølgelse er et afgørende element i etablering af fred, mens andre hævder, at de internationale domstole i værste fald lægger sten i vejen for forsoningsprocessen efter en krig.

Tidligere landsdommer Hans Henrik Brydensholt, der har været dommer ved FN's Straffetribunal for det tidligere Jugoslavien, mener, at fred kan være vigtigere end retsforfølgelse:

"I en aktuel konflikt som den i Uganda bør man lytte til de mennesker, det går ud over, fordi en retssag medfører, at Kony ikke vil gå ind på fred. Jeg synes, der er meget, der taler for, at man skal slutte fred".

Omvendt kan det svække ICC's autoritet, hvis der dannes en konsensus om, at straffesager overvejende er et uhensigtsmæssigt middel til at opnå fred og forsoning.

ALLE HOVEDER PÅ BLOKKEN

En af ICC's begrænsninger er, at man udelukkende retsforfølger de øverste ansvarlige. Det betyder, at mange gerningsmænd længere nede i kommandokæderne går fri på trods af retsopgørene.

"Selvfølgelig kan man stille gerningsmændene for retten, men det bliver meget få. Og ofrene vil meget ofte opleve, at de, der pinte dem, stadig går frit omkring", fremhæver Brydensholt.

Thomas Brudholm, der forsker i reaktioner på folkedrab ved Det Danske Institut for Internationale Studier (DIIS), peger på, at der er en fare ved at udøve en sådan "delvis retfærdighed".

"Når man går på kompromis med et af idealerne bag retsordenens egne principper ved kun at straffe de øverste ansvarlige, opstår der en risiko for, at ofrenes tiltro til retten svækkes", siger han.

Men forsoning står ikke øverst på listen over ønskerne til ICC's resultater.

"Strafferet handler i første omgang om at markere, at der er blevet brudt en norm, og at der skal straffes for det", siger Martin Mennecke, Ph.d.-stipendiat i folkeret og forsker ved Afdelingen for Holocaust og Folkedrabsstudier ved DIIS.

"Det er nødvendigt at stille de personer, der stod øverst i et voldeligt regime, for en domstol. Det sender et stærkt signal til

EFTERSØGT. Lederen af Lord's Resistance Army i Uganda, Joseph Kony (tv), er blevet genstand for en bitter strid mellem Ugandas regering og ICC, der kræver Kony udleveret til strafforfølgelse.

omverdenen, militsledere og generaler om, at det er strafbart, og at man skal overveje risikoen meget nøje”.

ICC træder netop i disse år sine barnesko og er dermed ved at skabe grundlaget for håndteringen af fremtidige sager.

”Internationale domstole kan bidrage til forsoning ved at retsforfølge og dokumentere de værste forbrydelser begået under en konflikt. ICC kan, hvis dommerne mener, at det er det rigtige i forhold til ofrenes interesser, sætte anklager i bero. Men det kan kun ske, hvis der virkelig er grundlag for en sådan beslutning og ikke bare tale om politiske interesser”, siger Martin Mennecke med henvisning til striden mellem ICC og Uganda.

ANERKENDELSE AF OFRENES VREDE

Thomas Brudholm påpeger, at fortalere for domstolens nytteværdi i forhold til forsoning ofte taler om, at et retsopgør kan ”tæmme” ofrenes vrede og hævngherrighed og derved bidrage til de forsoningsprocesser, der er vigtige for at skabe en varig fred.

”Der ligger en enorm betydning i, at en offentlig retsinstitution validerer et overgreb som en forbrydelse og dermed anerkender ofrenes vrede over de krænkelse, de er blevet udsat for. Krænkelser, som måske er blevet benægtet. På den måde bliver der til en vis grad genetableret en moralsk eller social orden”, siger han.

Forventningerne til det internationale strafferetlige system er store, men om domstole på langt sigt vil kunne stå alene som juridisk instrument, tvivler Hans Henrik Brydensholt på.

”Ofrene vil meget ofte opleve, at de, der pinte dem, stadig går frit omkring.”

Hans Henrik Brydensholt, tidl. landsdommer

”Den omstændighed, at man trods alt har opnået Sandheds- og Forsoningskommissionen i Sydafrika, må give inspiration til, at man også må prøve ad den vej”, siger han.

Sandheds- og Forsoningskommissionen i Sydafrika, der blev oprettet i 1995 efter ophævelsen af apartheid, handlede ikke om afgørelse af skyld og straf, men om at både forbrydernes og ofrenes historier skulle høres.

Ærkebiskop Desmond Tutu, der var formand for kommissionen, havde en ambition og et håb om, at sandheden om forbrydelserne – og forbrydernes anger – ville give ofrene mulighed for at overvinde deres vrede gennem tilgivelse. På den måde var det et unikt og ambitiøst forsøg på at hele et splittet samfund.

”For mange har det været vigtigt at få at vide, hvad der skete. Det kan betyde mindst lige så meget, som at de, der gjorde det, bliver straffet”, fortæller Thomas Brudholm.

Men samtidig var det et smertefuldt kompromis for den sorte del af befolkningen at opleve forbrydere få amnesti og tilstå uden tegn på anger, og mange af ofrene syntes slet ikke, at kommissionerne var tilstrækkelige.

”Myten om, at ‘revealing is healing’, er for letkøbt, for det er ikke sikkert, at sandheden sætter dig fri. Det kan også være, at det bliver værre. Uanset om man lytter til fortællingerne for domstole eller kommissioner, så har der været alt for meget løfterig snak

om heling og forløsning. For nogle er det ren terapi at få lov at fortælle sin historie. Men der er mange dagsordener på spil i både domstole og kommissioner, og nogle ofre efterlades med en følelse af at være blevet krænket på ny”.

De såkaldte Gacaca-domstole i Rwanda er et andet forsøg på at hele et splittet samfund. Efter folkedrabet på 800.000 mennesker i 1994 stod man med to befolkningsgrupper, som skulle finde ud af, hvordan de ville få samfundet til at køre videre. De cirka 10.000 traditionelle landsbydomstole (Gacaca betyder ”retfærdighed på græsset”) var en pragmatisk løsning på det problem, at nationale og internationale domstole ikke havde kapacitet til at retsforfølge de 130.000, der blev fængslet.

SPLITTELSE OG MISTILLID

Hvilken model, der er bedst til at bringe et samfund videre mod en bestandig fred, afhænger af den kulturelle og politiske kontekst konflikten udspiller sig i. At sandheden omkring en forbrydelse kommer frem, har stor betydning for mange ofre, men en retssag, der fælder dom over de ansvarlige, er især vigtig for den langsigtede forsoningsproces.

Thomas Brudholm nævner det tyrkiske masse mord på 1,5 mio. armenere i 1917 som et eksempel på, hvad der sker, når en forbrydelse ikke bliver anerkendt.

”Så har man stadig splittelse, modstrid og mistillid. Den konflikt bliver ved med at ligge i erindringen på en mere negativ måde, end den ville gøre, hvis der var en gennemsyrende anerkendelse af, hvad der skete, og en nogenlunde konsensus om, at det var et folkedrab”, siger Thomas Brudholm.

Men også tidsfaktoren er væsentlig for en vurdering af domstolens effekt, mener Martin Mennecke:

”Der er forskel på, hvad der virker med det samme, og hvad der virker på længere sigt. Man er nødt til at have et større antal afsluttede sager for at kunne vurdere domstolens bidrag til fred og forsoning”. ❌

Foto: Walter Dhiadhi/Scanpix

IKONER. Sydafrikas tidligere præsident Nelson Mandela (tv) modtager Sandhedskommissionens rapport fra ærkebiskop Desmond Tutu i 1998. Sandhedskommissionen var et forsøg på at gøre op med de forbrydelser, der blev begået under apartheidstyret.

SADDAM ER DØD

Men demokratiet er ikke født. Ganske vist betegner eksperter retssagen mod diktatoren som nærmest retfærdig, men den sekteriske vold hærger, mange flygter og levevilkårene styrtdykker. Irak ligner langt fra et gryende demokrati.

Af Øjvind Hesselager

Journalist

Ingen ved, hvad Saddam Hussein har tænkt og følt, da han den 30. december 2006 i militærbasen Camp Al-Adala i den nordøstlige Bagdad-forstad Kadhimiya ventede på, at gulvet skulle forsvinde under ham. Men umiddelbart og set udefra havde seancen og forløbet et paradoksalt skær over sig.

Retsprocessen mod Iraks præsident gennem næsten et kvart århundrede skulle signalere starten på et nyt og demokratisk Irak – men ikke alle handlinger i retslokalet fremstod helt i overensstemmelse med menneskerettighederne og internationale retsprincipper.

”Der var masser af skønhedsfejl i retssagen, der foregik under nogle omstændigheder, som var meget betænkelige”, siger Helle Lykke Nielsen, lektor på Mellemøststudier på Syddansk Universitet.

Man falder næsten over detaljer, der kalder på kritisk refleksion:

Tre forsvarsadvokater blev dræbt i forløbet. Dommeren blev skiftet ud to gange.

Inden retten havde behandlet Saddam Husseins appel af dødsstraffen, udtalte Iraks ministerpræsident, at Saddam ville være død inden kort tid.

Hvis Saddam havde ført en lignende retssag mod sine egne fjender, ville nogle skeptikere have råbt op om statsstyret uretfærdighed. Men netop det, at fejlene er så åbenlyse, vidner i sig selv om fremskridt, påpeger iagttageren.

”Alene det, at der er transparens, og man bagefter kan sige, hvad der ikke var godt nok, er jo et fremskridt. Og set fra et ståsted i Irak, var sagen mindst lige så retfærdig, som meget af det, der er foregået i Iraks historie”, siger Helle Lykke Nielsen.

Og det kunne Saddam så tænke på, mens han iført sort tøj og uden hætte så døden i øjnene: Døden indtraf på et relativt retfærdigt grundlag.

”Når man som mig har læst Amnestys rapporter om, hvordan folk blev

mishandlet i Irak, er det helt umuligt at forestille sig, at han ikke blev dømt”, siger Helle Lykke Nielsen.

DET DOBBELTMORALSKE VESTEN

Under retssagen fremstod Saddam Hussein rasende og tirret. Vesten havde i årtier samarbejdet med ham og blandt andet brugt hans krigsmaskine i kampen mod præstestyret i Iran. De selv samme ledere, der i retfærdighedens navn havde stået i spidsen for tilfangetagelsen af ham, havde tidligere behandlet ham som en allieret. Nu havde de udleveret ham til de irakiske myndigheder, der havde anklaget ham for krigsforbrydelser, forbrydelser mod menneskeheden og folkemord.

”Det er korrekt, at mange regeringer har samarbejdet med Irak, og at det ville have været godt, hvis man under Irak-krigen og retsopgøret havde stillet mere fokus på det”, siger Martin Mennecke, Ph.d-studerende ved Dansk Institut for Internationale Studier, DIIS.

”Men dette samarbejde gør ikke Saddams Husseins ansvar mindre. Det er godt, at han ikke længere er ved magten og er blevet dømt for i det mindste nogle af sine forbrydelser”.

Den korte, men vigtige lære fra Irak er, at det er farligt for demokratier at bruge regimer i en taktisk kamp mod andre fjender.

”Vesten troede, man holdt med det mindste onde, og det viste at være en fejl. Saddam Hussein var nok ondere end Iran, men det var svært at se dengang”, sammenfatter Uffe Østergaard, professor i europæisk historie ved Copenhagen Business School og tidligere leder af afdelingen for Holocaust og folkedrabsstudier, DIIS.

Og selv samme Iran, som vesten bekæmpede via støtten til Irak, er nu ganske paradoksalt en vigtig faktor i hele spørgsmålet om Iraks fremtid.

Foto: Stefan Zaklin/Scampix

HENRETTELSE. Tidligt om morgenen den 30. december 2006 blev Saddam Hussein hængt efter en retssag fyldt med fodfejl. Sagen blev skæmmet af mordet på tre af Saddam Husseins forsvarere.

Foto: Jacob Silberberg/Scanpix

”Vi er blevet indhentet af vores egen erkendelse”, fastslår Uffe Østergaard.

IKKE EN SKUEPROCES

Saddam blev angiveligt ikke indhentet af nogen erkendelse. Som han sad der i sit bur i retslokalet, udstrålede han, at hans og styrets årelange undertrykkelse af oppositionen tjente en retfærdig sag: Kampen for det Irak, han troede på.

Hussein var i sin fremtoning en frysende skorpion, der var blevet tvangsfjernet af en større klo fra sit territorium. Og på sin vis lykkedes det Saddam Hussein og hans forsvarere, der demonstrativt bojkottede sagen, at få retssagen til at fremstå som en delvis skueproces på grund af den statslige indblanding.

”Retssagen var plaget af en del problemer, blandt andet politisk pres fra den irakiske regering og sikkerhedsproblemer”, sammenfatter Martin Mennecke.

”Men det gør den ikke til en skueproces som dem, man kender fra Nazi-Tyskland eller Stalins Sovjetunionen”, fastslår han.

På sin vis kan sagen ses som Iraks første øvelse i at indføre internationale retsprincipper og menneskerettigheder over for tilfangetagne.

”I det store hele var sagen retfærdig i juridisk forvaltningsmæssig forstand. Hvis vi holder det normative væk, så er det efter min opfattelse foregået på en rimelig facon”, siger Peter Seeberg, lektor og centerleder ved Center for Mellemøststudier ved Syddansk Universitet.

Og sikkert er det, at det gryende demokrati med hængningen har udført sin første store og synlige handling.

”Jeg er varm modstander af dødsstraf. Vi vil ikke slå ihjel som straf, men at forbyde andre at gøre det – der er et stort spring. Vi gik jo ind i Irak for at være med til at lave en suveræn stat, og den suverænitæt må vi så anerkende, selv om den udmønter sig grimt”, siger Uffe Østergaard.

EN AFGRÆNSET SAG

Sagen mod Saddam Hussein blev splittet op i en række del-sager. Den første sag var nok til at få ham dømt til døden. Det var ordren i 1982 til at dræbe 148 indbyggere i byen Dujail, der fældede Hussein. I Saddams optik var aggressionen i Dujail en nødvendig gerning: Indbyggerne havde forsøgt at gøre oprør mod landets leder – ham selv. Set med vores øjne var det en kynisk hævnakt. De øvrige sager mod Saddam Hussein nåede ikke at komme gennem retssystemet.

”Den irakiske anklagemyndighed valgte denne tilgang som reaktion på den kritik, der var kommet under Milosevic-sagen, der trak alt for langt ud, fordi man havde pakket alle anklagepunkter i én sag”, fremhæver Martin Mennecke.

”Det var et taktisk valg – for at få dømt Saddam Hussein og de medanklagede i en overskuelig sag forholdsvis hurtigt.

Men det var ikke et valg, der tilgodeså, hvilke forbrydelser, der måske var værste.”

Når der kun skulle være ét punkt, var Dujail helt oplagt.

”Jeg tror, der har været en meget klar retspolitisk strategi bag: Man har taget en lille afgrænset sag, der kan håndteres helt uden udlændinge. Et politisk svendestykke, der kan samle Iraks befolkning. Så ud fra en politisk irakisk synsvinkel giver sagen god mening”, siger Helle Lykke Nielsen, Mellemøststudier på Syddansk Universitet.

”Der var masser af skønhedsfejl i retssagen, der foregik under nogle omstændigheder, som var meget betænkelige.”

Lykke Nielsen, lektor

Men samtidig med, at det nedbarberede sagskompleks havde åbenlyse fordele for en ny og urutineret domstol, kan tilsidesættelsen af andre af Saddams ugerninger få negative konsekvenser for opbyggelsen af en samlet stat.

”Jeg tror, det havde været mere hensigtsmæssigt, hvis man havde gennemført en retssag, der havde eksponeret de forbrydelser, Saddam har begået”, siger Peter Seeberg, leder af Mellemøststudier, Syddansk Universitet.

”Hvis han i årtier har plaget livet af mindretal og opposition, havde det været rigtigt og kloget – rent normativt – at eksponere hele forbrydelseskataloget. Der er et behov for selvransagelse i Irak.”

Det kan måske nås endnu, hvis domstolen får lov at passe sit arbejde. En af de sager, der netop nu er på vej gennem retssystemet, er den årelange forfølgelse og udryddelse af kurderne – den såkaldte Anfal-kampagne.

”Mange kurdere havde gerne set Saddam Hussein dømt for Anfal-kampagnen. Derfor er det vigtigt, at den igangværende sag mod ”Chemical Ali” og andre gennemføres på en ordentlig måde for at dokumentere Anfal-kampagnen som en del af retsopgøret”, siger Martin Mennecke. ➔

Henrettelsen af Saddam blev optaget på mobiltelefoner og spredt på internettet

FORTSAT ETNISK UDRENSNING

I årene fra 2003 til 2005 blev livet i Irak forbedret betydeligt i forhold til, hvordan det gik under Saddam og de internationale sanktioner i 1990'erne. Men med udviklingen i 2006 og ikke mindst efter bombningerne i Samarra i februar sidste år – hvor shiaer og sunnier bombede hinandens helligdomme – er den sekteriske vold taget til. "Det har forværret levevilkårene for mange irakere – især i byerne," siger Helle Lykke Nielsen, Mellemøststudier, Syddansk Universitet.

Og der er stadig risiko for statsautoriseret vold, når det irakiske Indenrigsministerium – efter iagttages vurdering – støtter de dødspatruljer, der dræber sunnier.

"Ud fra en generel politisk vurdering, er det klart, at det ikke går godt. Der er nogle strømpile fremad, som er ekstremt ubehagelige. Den etniske udrensning er meget bekymrende", siger Helle Lykke Nielsen.

Bevæbnede shiamuslimske militser driver folk på flugt for at kunne opbygge et nyt Irak på en fundamentalistisk basis. Det gryende demokrati er truet. Sunnimuslimske politikere agerer i dag fra positioner uden for Irak, og dele

af de muslimske lærde og middelklassen har forladt landet.

"Resterne af de demokratiske organer holder sammen på det endnu. Men hvis de falder fra, kan det gå helt galt. Det ser ikke godt ud", sammenfatter Helle Lykke Nielsen.

Drømmen om et demokratisk Irak kan smuldre.

"Man kan roligt sige, at fjernelsen af Saddam ikke har gjort Irak roligere", siger Martin Mennecke.

"Situationen er jo eskaleret i en grad, der har gjort, at Saddam Hussein kun er en sidefigur til den nuværende kamp og borgerkrig i Irak".

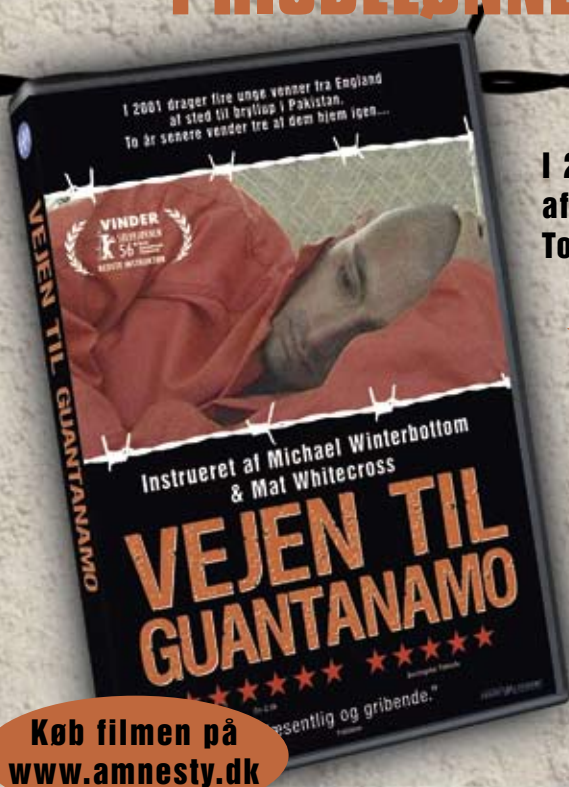
Saddam Husein havde en plan for Irak. Den er nu elimineret. Og spørgsmålet er, om en ny plan tager over. Eller om alt ender i kaos og nye statsdannelser i staten. Kurderne er angiveligt allerede i gang med at opbygge egen infrastruktur. Mens vesten halser forpustet rundt.

"Jeg har den grimme mistanke, at ingen ved, hvad der sker. Jeg tror, der bliver taget beslutninger ud i det blå", siger Uffe Østergaard, der ikke kan se vestens masterplan.

"Man har en følelse og et instinkt. Så reagerer man og begrunder bagefter. Sådan fungerer USA's leder jo", sammenfatter Uffe Østergaard og tilføjer:

"Jeg vil normalt ikke anbefale at operere på den måde". ❌

PRISBELØNNET og hamrende aktuel!

I 2001 drager fire unge venner fra England af sted til bryllup i Pakistan. To år senere vender tre af dem hjem igen...

★★★★★ "En af Winterbottoms bedste film, og det siger ikke så lidt. En film der bør ses." Børsen

"Væsentlig og gribende." Politiken

SE DEN PÅ DVD I AFTEN!

Køb filmen på www.amnesty.dk

DROP KOPIERNE BEVAR ORIGINALERNE

EN STÆRK FILM FRA SANDREW METRONOME

HOVEDPERSON. Instruktøren af dokumentarfilmen om Saddams retssag, Esteban Uyarra (tv), i samtale med den irakiske anklager Munqed al-Fer'oun, som overværede henrettelsen af Saddam.

Foto: Team Productions

BAG OM SAGEN MOD SADDAM

Dansk filmselskab laver dokumentarfilm om retssagerne mod Slobodan Milosevic og Saddam Hussein. Filmene er foreløbig solgt til tv-stationer med sammenlagt 300 millioner seere.

Af Ingrid Pedersen
Journalist

”Alt har været svært”, konstaterer Mette Heide fra filmselskabet Team Productions.

Det lille danske filmselskab fik som det eneste i verden rettighederne til at følge og filme retssagerne mod Slobodan Milosevic og Saddam Hussein. De har fulgt sagerne, været flue på væggen og interviewet anklagere og forsvarere med det formål at lave dokumentarfilm om sagerne, når de var afsluttet.

En af vanskelighederne bestod i at overbevise de medvirrende om, at der var tale om en dokumentarfilm.

”Der produceres meget få gode dokumentarfilm i verden, og begrebet kender man ikke alle steder. Men det var vigtigt at forklare, at der hverken var tale om et reality show eller nyhedsprogrammer”, forklarer Mette Heide.

Hun håber, at filmene vil stå som dokumenter for eftertiden, og hun og kompagnonen Michael Christoffersen forventer, at interessen vil være stor, fordi globaliseringen skaber flere og flere fælles regler for det internationale samfund.

”Og diktatorer kan ikke længere leve så fint og skjult, som de hidtil har kunnet”, siger Michael Christoffersen.

Det var en del af aftalen, at ingen optagelser måtte vises, før retssagerne var endegyldigt afsluttet.

Det skete hurtigere end forventet med Milosevics død i fængslet i Haag den 11. marts 2006 og Saddams Husseins henrettelse den 30. december 2006, og derfor fik de pludselig travlt med at klippe filmene færdig. I første omgang investerede de selv tid og penge i projektet.

”For det var en enestående chance for at være med til at

skrive historie, mens begivenhederne fandt sted”, siger Michael Christoffersen fra Team Productions.

SPÆNDING OG DRAMATIK

Mette Heide understreger, at filmene er lavet til forudsætningsløse, almindelige seere for at give dem et indblik i retssagerne og i anklagernes og forsvarernes strategier og overvejelser.

”Der er tale om meget spændende og dramatiske historier, som ikke kræver et stort forhåndskendskab til international ret”, lover hun.

Mette Heide understreger også, at filmene skildrer de to hovedpersoner som mennesker.

”Der var tale om to brutale diktatorer. Og ingen af dem vinder ved nærmere bekendtskab”, siger hun.

Det danske Team Productions fik rettighederne, fordi Michael Christoffersen havde lavet en film om Rwanda-tribunalet i Arusha i Tanzania. Det skabte kontakt til de involverede, og respekt om hans arbejde. Men det krævede både vedholdenhed og troværdighed at få lov at filme både under retssagen og bag kulisserne.

For at finansiere arbejdet med at filme de to retssager skulle selskabet skaffe 11,5 millioner kroner. De kommer blandt andet fra Det Danske Filminstitut, Undervisningsministeriet, EU og 13 tv-stationer – herunder TV2.

Michael Christoffersen har instrueret filmen om Milosevic, og filmen om Saddam Hussein er instrueret af spanieren Esteban Uyarra, der har et grundigt kendskab til Irak.

Mette Heide og Michael Christoffersen har flere hundrede timers optagelser fra de to retssager mod Slobodan Milosevic og Saddam Hussein. De bliver lavet til i alt fire film. Om Milosevic laver de to gange én time, og om Saddam Hussein en ’hurtig’ version på 50 minutter, der bl.a. er vist på BBC og TV2, og en anden i spillefilmslængde, der først bliver færdig til efteråret. De øvrige mange timers optagelser bliver formentlig bevaret i et historisk arkiv, som fremtidige jurister, politologer, filosoffer og andre interesserede kan lære af. Filmene vises i Danmark på TV 2. Filmen om Milosevic er foreløbig programsat til 13. marts. ❌

DEN IMM

Chiles tidligere diktator Augusto Pinochet døde den 10. december 2006 – uden at være stillet til regnskab for de forbrydelser, han begik mod det chilenske folk i årene 1973-1990. Hans brutale lederskab har efterladt Chile med et åbent sår, som først nu kan begynde at hele for alvor.

Af Heidi Juhl Pedersen

Journalist

“Nunca más!” – “Aldrig mere!”

Sådan udtrykte en af Chiles største aviser mange millioner menneskers følelser, da landets forhenværende diktator Augusto Pinochet døde den 10. december 2006.

“Nunca más!” var også tidligere præsident Ricardo Lagos’ udbrud, da han i 2004 grædende fik overrakt en rapport indeholdende over 35.000 tidligere fangers vidneudsagn om forsvindinger og tortur, der fandt sted under diktatorens regime.

31 år tidligere – den 11. september 1973 – stod general Augusto Pinochet i spidsen for et blodigt kup mod Chiles demokratisk valgte præsident Salvador Allende.

Kuppet medførte samme dag omkring 7.000 anholdelser af hovedsagligt venstrefløjsfolk, der blev overført til Santiagos største stadion, Estadio Nacional de Chile. Her blev de afhørt under de mest uhyrlige former for tortur, henrettet eller overflyttet til regulære fængsler i Chile.

Den socialistiske præsident Salvador Allende formåede i første omgang at forskanse sig i regeringsbygningen Molada, men han blev sidst på dagen overmandet og begik angiveligt selvmord i bygningen. Allerede næste dag blev den nye militærregering anerkendt af USA og Israel, og 17 års brutalt styre med systematisk tortur, fængslinger og forsvindinger var sat i gang.

CIA'S INDBLANDING

Omfanget af CIA's – og dermed USA's – meddelagtighed i kuppet og efterfølgende støtte til styret er blevet diskuteret meget. For nyligt blev nogle af CIA's arkiver åbnet for offentligheden,

og de dokumenterer, at CIA kendte til kupplanerne. Men USA nægter at have været direkte involveret.

Af arkiverne fremgår det, at CIA overførte penge til general Contreras – den ansvarlige for Chiles frygtede hemmelige politi DINA – og støttede de medier, der glorificerede Pinochets styre. Andre kilder peger på, at CIA har haft en langt større rolle, både som direkte ansører til kuppet, i strategiske likvideringer under styret, men også – sammen med store amerikanske multinationale koncerner – som en stor økonomisk støtte for Pinochets militærjunta.

Under Pinochets styre foregik en systematisk udrensning af venstreorienterede, regeringsmodstandere og tilhængere af Salvador Allende. Dagligt hærgede de frygtede dødspatrujler, og mere end 3.000 mennesker forsvandt og menes henrettet. Mindst 120.000 mænd, kvinder og sågar børn helt ned til tre år oplevede de helt umenneskelige forhold i fængslerne.

Forhørsmetoderne var grusomme og ofte både fysisk og mentalt invaliderende. Politiets bøddler benyttede sig af alt fra vandtortur, forbrændinger, stød og ydmygelser til voldsomme sexistiske overgreb på mange mænd og stort set alle kvindelige fanger. Mange blev desuden tvunget til at overvære tortur af deres nærmeste.

RETSAGEN BEGYNDER

Chiles mørkeste kapitel blev afsluttet fredeligt i 1990 med indsættelsen af den demokratisk valgte præsident Patricio Aylwin.

Militæret tildelte Pinochet et statsoverhoveds immunitet, hvilket gjorde det umuligt at retsforfølge ham for forbrydelser begået i hans regeringstid.

DEN SORTE PIMPERNEL

Amnesty International har valgt at støtte spillefilmen “Den Sorte Pimpernel”, der er instrueret af svenskeren Ulf Hultberg og har Michael Nyqvist i hovedrollen som diplomaten Harald Edelstam, der var svensk ambassadør i Chile under militærkuppet. Filmen er baseret på virkelige hændelser og handler om Harald Edelstams utrættelige arbejde for at beskytte menne-

sker mod tortur og henrettelser verden over. I sin tid som ambassadør i Chile i 1972-1973 satte Edelstam gentagne gange sit liv på spil, og han reddede over 3.000 mennesker i de første måneder efter militærkuppet.

“Den Sorte Pimpernel” har forventet premiere i september i år.

UNE

“*Retssagerne mod Pinochet har haft svære kår i Chile, fordi Chile er et splittet land.*”

Hugo Cancino, professor

Først da han i 1998 rejste til London for at få foretaget en rygoperation, blev immuniteten forsøgt ophævet. Spanien påkaldte sig universel jurisdiktion og krævede Pinochet arresteret og udleveret for forbrydelser mod spanske statsborgere.

Herefter startede et juridisk og politisk tovtrækkeri, som også Amnesty International lagde store kræfter i at påvirke. Og for første gang siden Nürnberg-processen så det ud til, at et tidligere militært regeringsoverhoved kunne blive dømt for sine forbrydelser mod menneskerettighederne.

Men efter to år lykkedes det for Pinochets advokater at få løsladt eksdiktatoren på baggrund af en helbredsrapport. Og selv om Spanien, Frankrig, Belgien og Schweiz såede tvivl om helbredsrapporten, rejste Pinochet den 3. marts samme år tilbage til Chile. Ved ankomsten rejste han sig fra sin rullestol og gik selv fra flyet ledsaget af militærmusik.

Men fire måneder efter Pinochets hjemkomst indledtes en lang række retssager mod ham i Chile, hvor det blev forsøgt at opløse den immunitet, han hidtil havde været omfattet af. Da han døde den 10. december 2006 – 91 år gammel – var en ny sag under opsejling, men han nåede aldrig at blive dømt for nogen af sine forbrydelser.

Hugo Cancino, der er professor ved Aalborg Universitet, hvor han bl.a. forsker i demokratiseringsprocesser i Latinamerika, giver et opdelt Chile skylden for den lange proces.

“Retssagerne mod Pinochet har haft svære kår i Chile, fordi Chile er et splittet land. Militæret har stadig stor indflydelse, og mange af de dommere og embedsmænd, der arbejder i det chilenske retsvæsen, er personer, der blev indsat under Pinochet. Samtidig ønsker store dele af befolkningen ikke at rippe op i en dunkel fortid. Mange er fattige og har nok at gøre med at finde et levebrød og få hverdagen til at hænge sammen”, siger Hugo Cancino.

Han er selv født og opvokset i Chile, og han var lektor ved Universidad de Chile i Santiago, da kuppet fandt sted i 1973. Året efter flygtede han til Danmark.

CHILES HELINGSPROCES

Ricardo Lagos, der var Chiles præsident fra 2000-2006, støttede ønsket om en helingsproces, da han i 2004 modtog de 35.000 interviews med fanger under militærjuntaen. Selv om rapporten gjorde stort indtryk, gav han straks udtryk for, at den ikke skulle give anledning til at få et gammelt sår til at bløde, men i stedet skulle starte en helingsproces.

Og der er gjort noget for både opgør og helingsproces: 109 ansvarlige for tortur og bortførelser er blevet dømt, og torturofre er tilkendt livslang pension.

“Jeg kan stadig være lidt betænkelig ved Chiles fremtid, og for om militæret kan få magten igen. Også i dag er der stærke højreorienterede kræfter til stede i Chile”, svarer Hugo Cancino på spørgsmålet om Chiles fremtid.

“Men jeg tror aldrig, at det bliver sådan, at et land som USA kan få lov at spille en så stor rolle igen”. ❌

FORSVUNDET. Kvinder fra menneskerettighedsgruppen *Madres de Plaza de Mayo* fremviser billeder af de 30.000 personer, der forsvandt sporløst under militærstyret i Argentina – også kendt som *Den Beskidte Krig*.

ET NAVN TIL DE

I Argentina døde omkring 30.000 mennesker under militærregimet fra 1976-1983 uden at få et navn med sig i graven. I dag kæmper retsmedicinere for at identificere de forsvundne, så deres slægtninge kan få endelig vished, og de døde kan få deres navne tilbage.

Af Tobias Havmand

Journalist

En sommerdag i 1976 bevæger en lastbil sig gennem de små bakker ved Loma de Torito – et øde naturområde uden for den argentinske storby Cordoba. Den kanter sig ind på en eng, omkranset af små bakker på den ene side og udsigten til mørke bjerge på den anden.

I bilen er tre mænd i uniformer. På ladet sidder tre mænd og en kvinde, alle fire bagbundet og med bind for øjnene. Alle syv personer i lastbilen er steget ind ti minutter tidligere i en lejr bag hegn og vagttårne på den anden side af bakkerne.

Lastbilen standser, og de tre uniformerede mænd hopper ud og beordrer de bagbundne til at stige af. En af mændene får stukket en spade i hånden og får besked på at begynde at grave.

Han graver et stykke tid i stilheden mellem bakkerne, og da han er nået godt en meter ned i jorden, får han besked på at stoppe. De to resterende mænd og kvinden bliver tvunget ned i graven til ham, mens to af de bevæbnede mænd i militæruniformer stiller sig bagved.

I lejren på den anden side af bakkerne hører de ikke noget. Men de ved godt, hvad det betyder, da lastbilen lidt senere vender tom tilbage: Jorden har opslugt fire nye navne.

ET GAMMELT REGNSKAB

Næsten 30 år senere strømmer folk fra Cordoba til et lille byhus og fylder de slidte lokaler op. Alle de tilstedeværende har et gammelt regnskab at gøre op. Et regnskab, som i den seneste tid har fået ny aktualitet. Otte dømt officerer fra det militær-

styre, der regerede Argentina fra 1976-83, skal have deres sager genbehandlet, og folkene i mødelokalet har travlt med at arrangere en demonstration.

Allerede dagen efter har den 36-årige Silvia di Toffino sit eget regnskab, når den pensionerede general Luciano Menendez skal give sit vidnesbyrd om en bestemt periode i sin karriere, der er uløseligt forbundet med Silvia di Toffino og hendes families hverdag igennem de seneste tyve år.

FORSVINDINGER

Skæbnefællesskabet begynder i 1976. Silvias far, Tomas di Toffino er fagforeningsleder i Argentinas næststørste by Cordoba. Som leder af elektrikernes fagforbund er han en kendt person i en by, hvor fagforeninger og studenterbevægelser står stærkt. Denne dag bliver han imidlertid pludselig til en ukendt. Kort efter at han er kommet på arbejde, dukker en række militærfolk op på kontoret og fører ham væk.

Kort forinden har militæret taget magten. Folk forsvinder pludselig. Nogle få dukker op i avisnotitser som døde kombattanter i gadekampe, ingen har set. Men de fleste er bare væk. Også Tomas di Toffino.

Familien skriver breve til præsidenten og til alle myndighederne, men får aldrig svar tilbage. Og årene går.

Silvia er syv år, da hendes far forsvinder. Ingen taler om de forsvundne mennesker eller om folkene, der kører rundt i gaderne og bortfører folk. En dag er det fars dag i skolen. Eleverne skal lave gaver til deres fædre, men Silvia vil ikke. Hendes far er væk.

"Jeg sagde til min lærer: Min far er forsvundet. Der blev stille. Så var der en lærer, der sagde: Din far er ikke forsvundet. Han

er i Europa. Jeg sagde, at det ikke passede, men lærerne ville ikke svare.”

NAVNLØSE MASSEGRAVE

I dag er Loma del Torito et fredeligt sted, hvor fuglene som regel er de eneste gæster. Midt på engen går to kvinder rundt og måler op og stikker små flag i jorden omkring hver femte meter. Efter et stykke tid kravler en lille gul gravemaskine ud over marken og begynder langsomt at grave en lang rende omkring en meter ned i jorden. Da den er færdig, hopper den ene kvinde ned i graven og kratter lidt i jordvæggen med en spatel. Hun kigger op og ryster på hovedet.

Anahi Ginarte, der er udgravningsleder, og Ivana Wolff har ikke haft held med sig endnu. Den fredelige eng på Loma del Torito har ikke givet nogle af sine døde fra sig, modsat kirkegården San Vicente godt ti kilometer derfra, hvor andre

DØDE

retsmedicinere fra Equipo Argentino de Antropología Forense (EAAF) har fundet Sydamerikas største mas-

segrav med folk dræbt under militærstyret.

Bag bakkerne ved Loma del Torito stikker tårnet op fra La Perla. Den næststørste koncentrationslejr under det argentinske militærstyre. Det var her de fleste forsvandt hen, når de blev kidnappet fra deres hjem, arbejde eller gaden i Cordoba og blev "desaparecidos" – forsvundne. Op mod 2300 mennesker forsvandt ind i lejren, og kun omkring 100 viste sig igen. Resten mistede livet og det eneste, de ellers havde: Et navn. Som regel blev de begravet i navnløse massegrave i det store naturområde, som militæret stadig råder over.

FOLK TØR IKKE SNAKKE

I La Perla blev fangerne beholdt i længere perioder, og få overlevede. Fangerne sad som regel på gulvet, bagbundne og med bind for øjnene, mens de ventede på enten tortur eller henrettelse. I mørket blev deres sanser skærpet, så de kunne høre, i hvilken retning lastbilerne kørte, og bedømme, hvor lang tid de var væk. Sammenholdt med udsagn fra lokale landmænd, der så de åbne grave, har det givet det retsmedicinske hold et

rimelig skarpt billede af, hvor de mange lig kan ligge begravet.

”Vi ved, at de forsvandt i store grupper, hvor tyve til tredive mennesker blev taget ud på en gang og henrettet, og i mange mindre grupper, hvor et par stykker er blevet henrettet ad gangen. Men vi har ikke meget at arbejde med. Landskabet har forandret sig, og mange af de folk, der ved noget, tør ikke længere snakke. Det er et kæmpe område, og det var aldrig meningen, at ligene skulle findes. Og i dag folk stadig bange”, siger Anahi Giharte.

Hos EAAF venter over 300 skeletter på at blive identificeret. En brøkdal af de ca. 30.000 forsvundne. Hvad resten angår, er Anahi Giharte ikke i tvivl om, at der stadig findes folk i militæret, som ved, hvor de ligger begravet.

ET BUD OVER ATLANTEN

Silvia di Toffino mangler imidlertid at få en brik i faderens puslespil på plads, og det er nok til at møde op, når den pensionerede kommandant for La Perla næste dag bliver afhørt. Det meste har hun fået styr på: I 1980 nåede et bud til familien over Atlanten fra en gruppe flygtninge i Frankrig. De fortalte, at faren efter bortførelsen var blevet ført til koncentrationslejren La Perla, hvor han havde opholdt sig i tre måneder og havde kæmpet for at holde sine yngre medfangers håb i live. Men en dag var han forsvundet, og nyheden bredte sig hurtigt blandt de andre fanger. Han var blevet henrettet.

For Silvia gik der et stykke tid, før hun fik hele sandheden at vide. Familien havde troet, at han var i live i det totale fravær af informationer fra styret. Selv i dag kan det være svært at tro på, at faren virkelig er væk.

”Man siger: Lad det gå, giv slip. Men det er svært at forstå, når han aldrig er blevet fundet. Det er noget, jeg forstår med hovedet, men ikke rigtig med hjertet”, siger hun og viser et lille sort-hvidt billede af faderen i sin pung.

Chancerne for, at militæret giver oplysningerne fra sig om faderens lig, er ikke store. Men måske vil Loma de Torito en dag give sine hemmeligheder fra sig.

”Jeg tror, han ligger begravet derude. Et eller andet sted ligger han, og jeg håber, at jeg finder ham en dag,” siger hun. ❌

”Som regel blev de begravet i navnløse massegrave i det store naturområde, som militæret stadig råder over.”

RETSOPGØR MED FORSINKELSE

Efter år med økonomisk krise og politisk uro greb militæret, ledet af general Jorge Rafael Videla, i 1976 magten i Argentina og nedsatte en militærjunta, der styrede landet frem til 1983. Under styret forsvandt ca. 30.000 mennesker, hvoraf de fleste aldrig nogensinde er erklæret døde. En del menes at være begravet i anonyme massegrave, mens andre blev kastet levende ud fra fly over Atlanterhavet.

En række af styrets bøddler er blevet dømt, men de fleste har

undgået fængslinger via en generel amnesti i det argentinske samfund, hvor militærdiktaturet stadig er et følsomt emne. Sidste år blev amnestien ophævet, og flere af styrets bøddler er siden blevet dømt i en række stadig verserende retssager.

Opgørets aktualitet understreges af, at et vidne i en af de nyåbnede retssager er forsvundet og antages enten at være gået under jorden eller myrdet, mens en række demonstrationer for og imod åbningen af opgøret har vakt uro i Argentina. Senest har Argentina krævet landets tidligere præsident Isabel Peron udleveret fra Spanien.

34.452 FN's opgørelse over civile dræbte i Irak i 2006.

89.000 Sager på venteliste ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol.

Foto: Scampix

FORSKNINGS- PROJEKT OM DØDSSTRAF

Første del af Amnesty Internationals forskningsprojekt om dødsstraf – "Den Omsorgsfulde og Teknologiske Død" – er nu udkommet som artikelserie i det anerkendte videnskabelige tidsskrift Psyke & Logos. Artikelserien er en kritisk videnskabelig redegørelse for den øgede teknificering af dødsstrafpraksis i USA, som ifølge projektforsker, psykolog og Ph.d.-stipendiat Arthur Stroud kan være medvirkende til den fortsatte legalisering af dødsstraf. Det treårige forskningsprojekt blev indledt i maj 2005 i et samarbejde mellem Amnesty International, Videnskabsministeriet, Institut for Filosofi og Psykologi ved Roskilde Universitet og Institut for Psykologi ved Københavns Universitet.

ANNE LINNET STØTTER AMNESTY

Sangeren og musikeren Anne Linnet bakker op om Amnestys kamp for at få lukket fangelejren i Guantánamo. Anne Linnet har lavet musikken til et digt, der er skrevet af Guantánamo-fangen Usama Abu Kabir, og sangen "Is It True" udkom på Guantánamos femårsdag den 11. januar. *Du kan høre sangen på www.amnesty.dk/guantanamo eller købe den hos www.tdc.dk/musik.*

Foto: PR-foto

DEN HEMMELIGE KRIG

Foto: Ahmad Masood/Scampix

Danmarks Radios tv-dokumentar "Den Hemmelige Krig" om danske soldaters udlevering af fanger til amerikanske styrker i Afghanistan har sat fokus på overholdelsen af FN-konventionerne i krigen mod terror. Dokumentaren har fået statsminister Anders Fogh Rasmussen (V) til at stemple DR som utroværdig, og han har klart afvist, at der er noget at komme efter, når det gælder Danmarks ansvar for behandlingen af 31 krigsfanger i den amerikanske militærlejr i

Kandahar i Afghanistan, hvor de angiveligt blev udsat for mishandling. Forsvarsministeriets officielle redegørelse om sagen fra den 14. december når frem til samme konklusion – blandt andet baseret på "fortrolige kilder, som har særligt kendskab til forholdene for tilbageholdte i Afghanistan". Amnesty International mener, der er behov for en uvildig undersøgelse af sagen – ikke mindst af hensyn til de 31 afghanere. *Du kan læse Amnestys forslag til, hvad en sådan undersøgelse bør indeholde på www.amnesty.dk.*

STOR GAVE FRA TUBORGFONDET

Amnesty International er blevet begavet med 235.000 kroner fra Tuborgfondet, som har valgt at støtte udviklingen af et nyt økonomistyringssystem i organisationen. Systemet skal effektivisere de

interne arbejdsgange i Amnesty, så der kan frigives flere ressourcer til menneskerettighedsarbejdet. Gaven blev overrakt i midten af januar af Tuborgfondets underdirektør Finn Terkelsen (th.), som på billedet ses i selskab med Amnestys økonomichef Torben Olsen. Amnesty International ønsker at udtrykke sin taknemmelighed for den flotte gave.

Foto: John Nielsen

TILLYKKE MED GUANTÁNAMO

Torsdag den 11. januar var det fem år siden, at de første fanger i krigen mod terror ankom til den amerikanske fangelejr i Guantánamo på Cuba. Det markerede Amnesty International med en ceremoni foran den amerikanske ambassade i København, hvor et optog klædt i orange fangedragter afleverede over 7.000 underskrifter fra danskere, der protesterer mod Guantánamo.

På store bannere blev USA ønsket et sarkastisk tillykke med fødselsdagen: 5 år uden retssag og dom. 5 år med tortur og isolation.

Efter ceremonien mødtes generalsekretær Lars Normann Jørgensen med USA's fungerende ambassadør Sandra Kaiser for at indskærpe Amnestys bekymringer for menneskerettighederne i krigen mod terror. I alt har Amnesty indsamlet omkring 15.000 underskrifter fra danskere med en opfordring til at lukke Guantánamo og overholde menneskerettighederne i krigen mod terror.

RAPPORT OM TJETJENIEN

Amnestys danske afdeling offentliggjorde i slutningen af november en rapport, der dokumenterer, at flygtninge fra Tjetjenien i mange tilfælde har været udsat for grov tortur.

Rapporten er lavet af Amnestys lægegruppe, som har undersøgt 21 tjetjenske flygtninge, der selv har oplyst at have været udsat for tortur. Blandt de eksempler, som rapporten påviser, er slag, ophængning, el-tortur, kvælning og seksuel mishandling.

Amnesty håber med rapporten at gøre det vanskeligere for de russiske og tjetjenske myndigheder at affeje udsagn fra torturofre om grove menneskerettighedskrænkelser i Tjetjenien. Amnesty ønsker torturanklagerne i Tjetjenien undersøgt af FN, hvilket Rusland modsætter sig.

Rapporten "Torturfølger blandt tjetjenske flygtninge i Norge" kan downloades på www.amnesty.dk.

MUSIK FOR MENNESKERETTIGHEDER

Amnesty har indgået et samarbejde med den internationale musikduo Basiru Suso og Inga Thommesen om udgivelsen af deres nye cd "Kouma".

Basiru spiller på kora, som er et 21-strengt instrument, og Inga spiller guitar. De synger begge – på engelsk og gambiansk – og teksterne udtrykker modstand mod diskrimination og racisme. "Kouma" er gambiansk og understreger vigtigheden af at kommunikere på tværs af kulturer. Moussa Diallo spiller bas og Ayi Solomon spiller perkussion. Cd'en kan købes i Amnestys webshop, og for hver solgt cd modtager Amnesty 10 kroner.

DARFUR I FOKUS PÅ MENNESKERETTIGHEDSDAG

FN's Menneskerettighedsdag den 10. december blev markeret globalt og lokalt af Amnesty International med fokus på den humanitære katastrofe i Darfur.

I Danmark var frivillige på gaden i 15 byer for at samle underskrifter til støtte for kravet om at standse den blodige konflikt, som foreløbig har kostet over 85.000 mennesker livet og drevet mere end to millioner på flugt. I København talte tidligere statsminister Poul Schlüter, og landet over blev tusindvis af balloner sendt til vejrs med budskabet "Millioner på flugt – Beskyt de civile i Darfur".

I hele januar har danske biografer desuden vist en Amnesty-spot med billeder fra Darfur taget af den prisvindende fotograf Jan Grarup og med musik af Savage Rose.

Den 27. januar indrykkede Amnesty International annoncer i store dagblade i Sydafrika, Etiopien, Nigeria, Zambia, Gambia, Mali og Egypten med en appel om at indsætte fredsbevarende FN-styrker i Darfur. Appellen var underskrevet af 17 tidligere statsledere og udenrigsministre – deriblandt Uffe Ellemann-Jensen og tidligere FN-generalsekretær Boutros Boutros-Ghali.

Appellen kan ses på www.amnesty.dk.

Foto: Peter Boel

FORMER STATE LEADERS:
"EFFECTIVE
PEACEKEEPING
IN DARFUR
IS NEEDED
NOW"

DET TYRKISKE TABU

Engang var homoseksualitet helt almindeligt i Tyrkiet. Men efter moderniseringen diskrimineres og ydmyges homoseksuelle tyrkere i medierne, hos politiet, og når de skal på session.

Af Martin Selsøe Sørensen

Korrespondent for dagbladet Information

Tyrkiske bøsser på session er nødt til at medbringe billeder af deres egen seksuelle omgang med andre mænd for at overbevise hæren om, at de rent faktisk er bøsser. Hæren vil ikke have homoseksuelle i rækkerne, og da militærnægtelse ikke er en mulighed, er bøsser i Tyrkiet nødt til at ydmyge sig selv foran sessionspanelet, hvis de vil slippe for militærtjeneste.

Nogle møder sågar op i dametøj, men på visse sessionskontorer er alt det ikke nok. Her vælger man at underkaste erklærede bøsser tre års regelmæssig kontrol på et hospital for løbende at vurdere, om ikke homoseksualiteten skulle drive over.

Mahmut Sefik Nil er psykolog og arrangør af en række workshops, der oplyser den tyrkiske befolkning om homoseksualitet. Derfor kender han alt til både militærets og politiets notoriske chikane af og ligegyldighed over for overgreb mod homoseksuelle, transseksuelle og transvestitter.

Som et eksempel fortæller han om en planlagt demonstration for homoseksuelle i byen Bursa sidste sommer, som blev aflyst, da formanden for taxachaufførerne i byen offentligt sagde, at demonstranterne skulle lynches. Udtalelsen fik fans af byens fodboldklub til at omringe de homoseksuelles lokale kontor i byen og kaste med sten.

"Politiet kiggede på og greb først ind, da to udlændinge havde ringet til deres ambassade, som havde ringet til guvernøren", siger Mahmut Sefik Nil.

I andre tilfælde er transseksuelle i Ankara gentagne gange blevet truet og overfaldet af bevæbnede bander, og trods alarmer og blodige ofre er politiet ikke skredet ind.

Collage: Jacob Ø

DEN HORMONPUMPEDE TOMAT

Istanbuls seksuelle minoriteter er repræsenteret i organisationen Lambda, der forsøger at registrere overgreb mod tyrkere på grund af deres seksuelle orientering. For at gøre opmærksom på problemerne i det offentlige rum og ikke mindst i medierne indstiftede Lambda for tre år siden prisen "Den Hormonpumpede Tomat", der uddeles i de fire kategorier film/tv, institutioner, presse og politik.

Prisens navn er inspireret af et udsagn fra en sportskommentator, der mente at vide, at en af bivirkningerne ved at spise kyllinger, der er opdrættet med brug af hormoner, er, at man udvikler homoseksualitet.

Da de hormonfyldte tomater senest blev uddelt for et halvt år siden, gik prisen i pressekategori til Betül Asik, der i internetmagasinet Genc Türk Haber beskrev homoseksuelle som "vanskabninger", "lus" og "lavere end de mest frastødende dyr".

I film/tv-kategorien gik prisen til sangeren og skuespilleren Alisan, der ellers gjorde det godt ved at spille en rolle som homoseksuel sanger i et enkelt afsnit af en tv-serie. Men derefter gik det galt for Alisan.

Han blev kritiseret voldsomt af både sin far og sine fans og udtalte: "Jeg tror, jeg er nødt til at indspille en hardcore

HOMOSEKSUEL?! ER DU SIKKER?

- Ni ud af ti homoseksuelle skjuler deres seksualitet for medlemmer af deres familie.
- Fire ud af ti tvinger sig selv til heteroseksuelle parforhold.
- Syv ud af ti er under pres for "alligevel" at gifte sig heteroseksuelt.
- En ud af ti bøsser er blevet taget med på bordel mod sin vilje.

sexscene for at få folk til at glemme min bøsserolle. Eller endnu bedre: En voldtægtsscene. Ellers vil det her aldrig gå væk”.

Cihan Hüröglu, der er frivillig i Lambda, forklarer, at ideen med prisen er at skabe opmærksomhed om homofobi.

”Og vi har fået rimelig succes. Nogle modtagere er begyndt at forsvare sig, og andre har nedtonet deres udsagn. Det er også godt at se, at nogle er begyndt at lyve om deres homofobi. Man kan ikke bare sige den slags længere”, siger Cihan Hüröglu.

HOMOSEKSUELLE VITTIGHEDER

Demonstrationen i Bursa blev aldrig til noget, men formålet var at protestere mod guvernøren, der vil lukke den lokale støttegruppe for seksuelle minoriteter. Bursa har fået ry i Tyrkiet for at være en homoseksuel by, og det er flertallet af indbyggerne og guvernøren trætte af. Også i andre byer blokerer de lokale myndigheder for transvestitter og homoseksuelle.

Det statslige tv-nævn RTUK har lukket et satireprogram, fordi programmet forsøgte at ”fremstille homoseksualitet, som om det var legitimt”. Den homoseksuelle organisation KAOS GL i Ankara har, ifølge månedsmagasinet Time Out, protesteret over beslutningen og anklaget RTUK for at gå for vidt.

- Knap ni ud af ti homoseksuelle oplever social vold som fornærmelser og udelukkelse på grund af deres seksualitet.
- 75 procent mødes med et ”Du ligner ikke en homoseksuel”, når de fortæller andre om det. Totredjedele mødes med et ”Er du sikker?”

Kilde: Statistik fra Lambda baseret på 393 kvalitative interviews med homoseksuelle i Istanbul. Læs mere på www.lambdaistanbul.org og www.kaosgl.com

MÆNDENE I DAMPBADET

Men selv om homoseksualitet ifølge det statslige tv-nævn ikke er legitimt i dag, så har det i allerhøjeste grad været udbredt og accepteret i Tyrkiet tidligere.

I de gamle sultaners tid var det helt almindeligt, at mændene, der arbejdede i de offentlige dampbade, også var prostituerede, der ganske åbent solgte sig til dampbadets gæster, fortæller Mahmut Sefik Nil.

Mændene var samlet i en brancheorganisation, der blev inviteret med, når datidens guvernør indkaldte det lokale erhvervsliv. Selv sultanens læger havde en bog, hvor det blev anbefalet, at sultanen sov med kvinder om vinteren, fordi deres kroppe er varme, mens han skulle sove med mænd om sommeren, fordi deres kroppe er kølige.

”Mange steder i litteraturen, poesien og kunsten fremgår det, at biseksuelle forhold var almindelige”, siger Mahmut Sefik Nil.

”Men omkring 1850 begyndte man på en modernisering efter vestlige værdier. I den forbindelse blev det klart, at homoseksualitet ikke var accepteret i Vesten, og så forbød sultanen det fuldstændigt, og ingen måtte tale om det”.

UD AF SKABET

Siden dengang har seksualitet i det hele taget været tabu i Tyrkiet. Familien er hellig i Tyrkiet, og alt, der kan true den – som for eksempel homoseksualitet – undertrykkes.

”De er bange for, at homoseksualitet skal ødelægge familierne og værdierne. Hvis det var legitimt at være homoseksuel, frygter mange, at det vil sprede sig, og at alle vil blive homoseksuelle”, siger Cihan Hüröglu fra Lambda.

”De tror, det er noget, alle har i sig”.

Den manglende normalisering af homoseksualitet har betydet, at ingen politiker, sanger, tv-vært sportsstjerne eller skuespiller endnu er sprunget ud af skabet og blevet den isbryder, som homoseksuelle tyrkere kan ønske sig.

EUROPA SOM FORBILLEDE

Fra den tyrkiske stats side er der begyndt at vise sig en tilsyneladende anerkendelse af de seksuelle minoriteter i form af økonomisk støtte og invitationer til workshops og seminarer.

Men psykolog Mahmet Sefik Nil mener langt fra, at man kan tale om en reel og oprigtig accept.

Som et eksempel nævner han en igangværende kampagne mod børnepornografi. Tyrkisk politi er i fuld gang med at opspore og lukke internetsider med børneporno og straffe de skyldige, men som en besynderlig konsekvens er der sat blokeringer ind på flere hjemmesider, der henvender sig til homoseksuelle.

”Det rammer alle slags sider. Også dem med informationsindhold. Hvis man søger på ordene ’bøsse’ og ’sex’, bliver det blokeret. Der er ikke lavet nogen lov imod det. Det er bare sket”, siger Mahmut Sefik Nil.

Han er ikke i tvivl om, at Tyrkiets seksuelle minoriteter nok skal opnå den accept, deres brødre og søstre er ved at have fået i Vesten. Men han mener også, at det kræver et fortsat pres fra Europa at nå dertil eller endnu bedre – nå til den fuldstændige anerkendelse, som de homoseksuelle i det osmanniske rige nød frem til 1800-tallet. ❌

BLIV KLOGERE PÅ ARV OG TESTAMENTE

- Der bliver afholdt to informationsmøder i 2007 – et i København og et i Århus.
- Møderne foregår i samarbejde med Arnfred Advokaterne, der står for den juridiske gennemgang af den nye arvelov.
- Mulighed for gratis personlig juridisk vejledning.
- Der vil være oplæg om et af Amnesty's arbejdsområder.

Hold øje med tid og sted for møderne i pressen. Ønsker du mere information om arv og testamente, så kontakt Lisbet Christoffersen på 33 45 65 62.

Tegning: Søren Mostrup

Amnesty International er en af de meget få organisationer, der ikke modtager statsstøtte. Det sker for at værne om vores uafhængighed. Derfor er Amnesty afhængig af private bidrag, og 10 procent af indtægterne kommer fra arv og testamente.

HVIS DINE IDEALER SKAL LEVE VIDERE

Af Lisbet Christoffersen

Fundraiser

I 2008 kommer der ny arvelov. Den har været seks år undervejs og medfører en række ændringer i de nuværende arveforhold. Sammen med Arnfred Advokaterne afholder Amnesty derfor gratis informationsmøder om arv og testamente, hvor alle kan deltage.

KOM MED TIL AMNESTYS LANDSMØDE

Amnesty International indkalder til landsmøde den 28.-29. april på Hotel Nyborg Strand. Programmet er vedkommende og væsentligt og byder på en række fremtrædende samfundsdebattører.

Foto: Arthur Stroud

Musikeren Dicte og journalisten Georg Metz deltog i landsmødet i 2006.

Foto: Arthur Stroud

Af Andreas Astrup

Sekretariatsleder

I weekenden den 28.-29. april 2007 holder Amnesty landsmøde for alle medlemmer – nye såvel som gamle – på Hotel Nyborg Strand. Landsmødet er en fantastisk mulighed for at høre nogle af tidens mest interessante samfundsdebattører og for at møde 500 andre Amnesty-medlemmer til en weekend i menneskerettighedernes tegn.

Landsmødet vil igen i år byde på en blanding af vigtige valg og beslutninger, interessante workshops med bl.a. foredrag af politikerens Kamal Qureshi, kulturredaktør Flemming Rose, professor Frederik Harhoff og PET-chef Lars Findsen – samt

prisvindende dokumentarfilm og koncert med Kira Skov.

På valg til hovedbestyrelsen er Lisbet Birkedal, Mads Klostergaard Pedersen, Niels Rytter, Lone Sørensen og Kristoffer Nilas Olsen. En oversigt over, hvem der genopstiller og nye kandidater, vil kunne læses på: www.amnesty.dk/landsmoede. Der var ved fristens udløb den 20. januar ikke stillet ændringsforslag til vedtægterne til behandling på dette års landsmøde.

Tilmelding kan ske på nedenstående kupon eller online på hjemmesiden senest den 23. marts. Deltagergebyret er 250 kr. Dette beløb inkluderer overnatning og bespisning, mens drikkevarer kan købes på hotellet. Landsmødedeltagerne indlo-

Ved at indsætte Amnesty International som arving i dit testamente kan du sikre, at der bliver arbejdet videre for de idealer og værdier, du troede på, da du levede. Er du imod dødsstraf, kan det være rart at tænke på, at du også efter din død er med til at støtte arbejdet for et globalt forbud mod dødsstraf – og at det måske med tiden bliver til virkelighed.

AMNESTY I HJERTET

I de seneste år er ca. 10 procent af Amnestys samlede indtægter kommet fra arv og testamentariske gaver. Det er ikke nødvendigvis medlemmer, der indsætter Amnesty i testamentet. Det er lige så ofte personer, som med hjertet har fulgt menneskerettighedsarbejdet gennem årene.

Samtidig oplever Amnesty stadig flere forespørgsler om reglerne for det at betænke organisationen i et testamente. Derfor er Amnestys informationsmøder for alle interesserede, og det er en god lejlighed til at få mere viden om Amnestys arbejde og visioner for fremtiden.

NU ER DET VIST PÅ TIDE

78-årige Else Olsen fra Århus er en af de mange, der har meldt sig til møderne. Hun er ikke medlem af Amnesty, men har fulgt organisationens arbejde gennem tiden, og det er først i de senere år, at hun er begyndt at tænke på testamente.

”Min mand er 84 år, og nu er det vist på tide, at vi får oprettet et testamente. Derfor er vi meget interesserede i at høre mere om de nye arvelovsregler”, siger Else Olsen.

På møderne kan man på uformel vis få viden om de generelle arvelovsbestemmelser, ligesom man kan få svar på spørgsmål om ens private forhold og økonomi. På møderne bliver der løsnet op for et tabubelagt område, og mange taler frit – og ofte ret personligt – om deres tanker og ønsker for, hvem der skal arve.

BØRN OG DELEBØRN

Ægteparrets interesse skyldes naturligvis, at de efterhånden er oppe i årene. Men rent faktisk burde man i en langt tidligere alder oprette testamente, fordi man på den måde kan sikre sin familie mest muligt.

Mange tror, at det kun er relevant at skrive testamente, hvis man har en stor formue. Men det er ikke rigtigt. I dag indretter vi os på alle mulige forskellige måder med dine børn, mine børn, delebørn og nye fællesbørn. Netop derfor er det så vigtigt at sætte sig ind i, hvad der sker, og hvem der rent faktisk arver, når man dør.

Det er Amnestys erfaring, at det først er, når man sidder hos advokaten og får overblik over sine værdier og sikret sin familie, at man begynder at tænke på, hvad der skal ske med resten af formuen.

Og det er her, at organisationerne kommer ind i billedet. De midler, som Amnesty får ind via testamente og arv, er helt afgørende for, at menneskerettighedsarbejdet kan fortsætte i fremtiden, og det gør en meget stor forskel for de mennesker, der har brug for hjælp. ❌

geres på 3-personsværelser eller – mod ekstra betaling – på dobbeltværelser eller enkeltværelser. Der er begrænset indkvartering til 500 personer (efter ”først til mølle princippet”). Transportudgifter (svarende til billigste DSB-billet) over 300 kr. kan blive refunderet (unge under 25 år kan få det fulde beløb refunderet).

Fuldmagtskuponer kan rekvireres gennem sekretariatet. Fuldmagter skal være sekretariatet i hænde senest den 22. april 2007 med morgenposten. ❌

Læs mere om programmet på bagsiden eller på www.amnesty.dk/landsmoede.

TILMELDINGSKUPON TIL LANDSMØDE DEN 28.-29. APRIL 2007

Hotel Nyborg Strand, Østerøvej 2, 5800 Nyborg

INDKVARTERING

Sker i 3-personsværelser. Der betales tillæg for dobbelt- og enkeltværelse.

- Jeg ønsker dobbeltværelse, tillæg 150 kr.
- Jeg ønsker enkeltværelse, tillæg 450 kr.
- Jeg ønsker rygerværelse
- Jeg er vegetar
- Jeg ønsker ikke overnatning

Eventuelle ønsker til værelseskammerater: _____

BETALING

Deltagergebyr (alle måltider og overnatning inkluderet)

Tillæg for dobbelt- (150 kr.) eller enkeltværelse (450 kr.)

I ALT: _____

- Vedlagt pr. check
- Indsat på giro 407-8470 (mærket Landsmøde 2007)

Skriv tydeligt med blokbogstaver

Medlemsnr.: _____

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr.: _____ By: _____

Tilmeldingen skal være sekretariatet i hænde senest 23. marts 2007. Tilmeldingskuponen kan sendes med telefax eller brev til Amnesty på nedenstående adresse. Rettidigt tilmeldte vil modtage landsmødematerialer ca. 1. april 2007.

Amnesty International • Gammeltorv 8, 5. sal • 1457 København K • Fax nr.: 33 45 65 66

HÅNDEN

"Og nu er jeg borger med retten til at tale frit om synspunkter og holdninger fra et langt liv i etatens tjeneste. Og der er grund til bekymring".

Hans Jørgen Bonnichsen (HJB) skal ikke have utak for at have grebet penen. Hans læseværdige erindringer er bevægende, befriende og aktuelle. For "Hånden" rummer ud over erindringerne et meget præcist bidrag til debatten om krigen mod terror, antiterrorlovgivningen og spændingerne mellem os og de fremmede.

"Efter hver eneste terrorhandling siden 11. september-angrebet mod USA har politikerne strammet terrorlovgivningen og gennemført ændringer, som de

færreste havde forestillet sig mulige for blot ti år siden. Der er sket en udvanding af retsstaten", lyder det klare budskab.

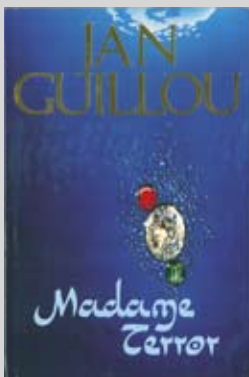
Det vækker ikke mindst undren hos HJB, at politikerne bag den nye terropakke så åbenbart og ubekymret underminerer domstolskontrollen, den mest fornemme garant for retssikkerhed. HJB bygger sine betragtninger på personlige oplevelser som de fire ture til Guantánamo for at afhøre den danske fange og senere hente ham hjem til Danmark. HJB voksede op i grænselandet i Sønderjylland. Han var i familie med en krigsforbryder, som blev dødsdømt ved en britisk krigsforbryderdomstol og henrettet efter 2. Verdenskrig. Begivenheder, der har præget ham dybt.

HJB var ansat 41 år i politiet. Han får afdæmpet sat på plads, at det danske politi ikke er hævet over kritik, men samtidig er godt nok til at kunne tåle kritik. Et venligt, men bestemt råd til myndighederne og politikerne er, at det at møde muslimske unge med fremstrakt hånd er en bedre bremse på terror i Danmark end knytningen.

Det lykkes for HJB at løfte sin kritik op over almindelige tilkendegivelser til byggesten i et kritisk positivt livssyn. Jeg kan varmt anbefale læsning af "Hånden"!

Lars Normann Jørgensen

Hans Jørgen Bonnichsen: Hånden – en PET- og politikrøniker
Politikens Forlag, 256 sider, pris 249 kroner

MADAME TERROR

Chef for den nyoprettede Palæstinensiske Flåde – ombord på verdens mest avancerede ubåd. Det var nok ikke lige dér, man forventede at finde Carl Hamilton i dag, da man i 1987 stiftede bekendtskab med ham første gang i romanen "Coq Rouge".

Ti en halv bog er det blevet til om den hårdkogte, men venstreorienterede, svenske agent. Filmatiseret og oversat til alverdens sprog og til sidst afsluttet definitivt – troede vi. Guillou kastede sig siden over tempelridderens historie og det middelalderlige Sverige i de fantastiske bøger om Arn, og angreb de riges økonomiske kriminalitet i nutidens Sverige i "Tyvenes Marked".

I "Madame Terror" bringer han så Carl tilbage på banen i storform, og det er ikke en hvilken som helst agenthistorie denne gang. Det er intet mindre end Palæstina, han skal redde – i første omgang med det beskeden krav, at Gaza skal respekteres som selvstændigt territorium og have økonomisk frihed.

Med en garvet, kvindelig agent fra PLO som en arabisk Che Guevara i front følger man på intimt hold det storpolitiske spil fra Putins forgyldte kontorer, over Condoleezza Rice' fitnessstræning i Watergate, til luksushoteller i Cape Town. Med dygtigt iscenesat solodækning fra Al-Jazeera vender verdensopinionen sig undervejs fra at være i panik over terrorist-ubåden til at hyldre besætningen som frihedskæmpere. Det hele foregår lige nu, veloplagt og spændende beskrevet, og bevidst drejet i den heltemodige retning – man sidder tit med et smil på læben og tænker: Hvad nu, hvis Palæstina havde en levende Carl! Og gyser lidt efter over, hvor uhyggeligt stor magt en lille håndfuld kyniske mennesker har i verden. Ikke mindst den amerikanske præsidens, som Guillou bestemte ikke foregiver at nære nogen som helst respekt for – men han gør derimod et ihærdigt forsøg på at forklare den intelligente Rice' loyalitet overfor Bush. Et skarpt men håbefuldt og overraskende morsomt indspark i problematikken omkring Palæstina.

Michala C. Bendixen

Jan Guillou: Madame Terror
Forlaget Modtryk, 416 sider, pris 299 kroner

LILLYS DANMARKSHISTORIE

"Lillys Danmarkshistorie" bruger forfatter og journalist Pia Fris Laneth sit eget og sine formødres liv til at føre læseren igennem 150 års dansk kvindehistorie. Med afsæt i skildringerne af sine to oldemødre Johanne og Karen Marie beskriver Laneth, hvordan de voldsomme fremskridt, der fandt sted i slutningen af 1800-tallet og begyndelsen af 1900-tallet – industrialiseringen, indvandringen fra land til by og kvindernes spirende rettigheder – kun var forbeholdt de få og ofte var geografisk bestemt.

Mens Johanne, der er en del af Københavns arbejderklasse, på nært hold kan følge Socialdemokratiets udvikling og det

begyndende Velfærdsdanmark, tager Karen Maries liv i store træk form som hendes formødres. Hårdt arbejde og mange børnefødsler præger landsbylivet, og hun kommer hverken til at opleve rindende vand eller elektricitet. Ligesom i dag var der dengang stor forskel på, hvem der fik del i samfundets opsving.

Bogen er en underholdende og lærerig tour de force gennem fire generationers kvindeliv. Laneths familiefortællinger suppleres fint af de mere sociologiske passager, der beskriver arbejderbevægelsens og ligestillingens historie.

Det fascinerende ved bogen er, at mange af anekdoterne virker så eksotiske, at man gentagne gange må minde sig selv om, at de virkelig er hentet fra vores nyere tids historie. For eksempel kan man læse om, hvordan man helt op i 1920'erne mente, at piger, der brugte for meget tid på skolebænken, fik nedsat fertilitet, og man kan blive mindet om, at det kun er 30 år siden, at ligelønnen blev indført som princip.

Flere af Laneths kvindelige familiemedlemmer formår dog at gøre op med deres tids rigide kvinderoller. Moderen Lilly, som bogen er opkaldt efter, begynder som ugift teenagemor i et indremissionsk sogn og når både på charterrejse og på Femø Kvindelejr.

Bogens billedside er en blanding af Laneths egne familie billeder og datidens tegninger og reklamer, der viser de forskellige perioders syn på idealkvinden. Fra beskrivelsen af ugifte mødre i Vorbasse via egen optræden som skønhedsdronning i Japan og frem til vor tid har Pia Fris Laneth tegnet sin helt egen medrivende Danmarkshistorie.

Nora Rahbek Kanafani

Pia Fris Laneth: Lillys Danmarkshistorie – Kvindeliv i fire generationer
Gyldendal, 640 sider, 349 kroner

DET LIGNER KYNISME

Af Stig Dalager

Forfatter

Meget har ændret sig siden 2001, da Fogh-regeringen trådte til: Tonen overfor flygtninge og indvandrere har forværret sig. Udlændingelovgivningen er strammet op, så den i flere henseender opererer med dobbelte standarder. På arbejdsmarkedet er der trods en situation med tilnærmelsesvis fuld beskæftigelse en betydelig dårligere beskæftigelse for anden og tredje generationsindvandrede end for "indfødte danske".

Senest er et nyt lovforslag på vej på integrationsområdet (i kølvandet på sommerens velfærdsaftale mellem regeringen og Dansk Folkeparti), som yderligere strammer kravene til flygtninge i Danmark.

Det ny lovforslag indebærer et krav om 2,5 års dokumenteret fuldtidsarbejde og beståelse af danskprøve 2 for at få permanent opholdstilladelse i Danmark. Det samme krav gælder for at blive berettiget til kontanthjælp i tilfælde af arbejdsløshed – i stedet for starthjælp, som udgør 11.688 kr. om måneden for en familie med to børn. Kontanthjælp giver næsten det dobbelte: 23.500 kr. om måneden.

Mange flygtninge vil have svært ved at klare de skærpede krav på baggrund af deres traumatiserede fortid og deres manglende potentiale til at leve, hvad man kunne kalde et normalt liv.

Ifølge Andreas Kamm, generalsekretær i Dansk Flygtningehjælp, så er scenariet, hvis lovforslaget bliver vedtaget, "at vi får en stor gruppe af flygtninge, der kommer til at leve på 3. klasse i forhold til resten af samfundet. De er fattigere end alle andre og vil være afskåret fra en række muligheder. De er ikke statsborgere og har ikke ret til at stemme ved valg, og de skal konstant leve med frygten for at blive sendt tilbage, fordi de aldrig får permanent opholdstilladelse".

Med de humanistiske traditioner, Danmark har, er det vanskeligt at forstå, hvorfor vi herhjemme har så svært ved at finde politiske og juridiske løsninger for flygtninge og indvandrere, der lever op til helt banale forestillinger om ligestilling og individuelt menneskeværld.

Endnu vanskeligere bliver det, når man – som forfatteren Suzanne Brøgger og undertegnede ved selvsyn under et besøg på asylcentret Avnstrup – må konstatere, at der på dansk grund befinder sig en kategori af mennesker, som lever på 4. klasse.

Det drejer sig om de ca. 1.000 afviste asylansøgere (herunder ca. 200 børn), der gennem flere år har fristet en tilværelse under de mentalt og fysisk set mest kummerlige vilkår, man kan forestille sig. Disse vilkår er så åbenlyst kritisable, at generalsekretæren for den danske afdeling af Røde Kors, Jørgen Poulsen, der har det formelle ansvar for administrationen af asylcentre, i efteråret 2006 støttede det ønske om amnesti

for denne gruppe, som Suzanne Brøgger og undertegnede først fremsatte i en reportageartikel fra asylcentret i Avnstrup i Politiken i april 2006.

Alligevel tier og tøver de ansvarlige politikere. Alligevel er der intet afgørende positivt sket.

Snarere tværtimod. Da FN i januar i år opfordrede Danmark og resten af Europa til at give irakiske flygtninge fra det centrale og sydlige Irak midlertidig opholdstilladelse – en del af disse (587) tilhører i Danmark gruppen af afviste asylansøgere – på baggrund af den stadigt optrappede vold i Irak, meldte landets integrationsminister Rikke Hvilshøj (V) endnu en gang hus forbi og opgav samme måned med en henvisning til Flygtningenævnet helt sit ansvar.

Anbefalingerne fra FN er krystalklare. Enten må irakiske asylansøgere gives asyl under henvisning til flygtningekonventionen fra 1951, eller også må de tilbydes andre former for beskyttelse som f.eks. humanitær opholdstilladelse. FN lader ingen tvivl stå tilbage om, at hvis de mennesker, som man med magt forsøger at sende tilbage til Irak, ikke allerede er flygtninge, så bliver de det, i det øjeblik de betræder irakisk jord.

Senest har Rikke Hvilshøj afgivet vage og formelt uforpligtende erklæringer om, at de irakiske afviste asylansøgere ikke for nærværende sendes tilbage til Irak, men stadig er der ikke – ligesom eksempelvis i Sverige – givet nogen garanti overfor gruppen af afviste asylansøgere om opholdstilladelse eller lignende endsige noget signal om, at man vil stille sig særligt imødekommende overfor at vurdere den humanitære dimension af deres sager.

I Danmark har det nu i en årrække været sådan, at overholdelsen af de mest elementære hensyn til særligt udsatte flygtningegrupper ikke i det parlamentariske rum foregår med en forventelig etisk selvfølgelighed, men hele tiden er noget, der skal forsøges presset frem via initiativer eller appeller i offentligheden.

Regeringen optræder med støtte af Dansk Folkeparti utidssvarende, som om vi her i landet med særlige nationale mure kan afholde os fra at optage vores forpligtelser i forhold til det internationale samfund. Man fører krig med høj profil i Irak og iscenesætter en sådan som et moralsk forehavende, men den helt selvfølgelige og basale beskyttelse og socialborgerlige anerkendelse af mennesker, der på den ene eller anden måde er truet af konsekvenserne af denne krig, er man parat til at ignorere.

Muhammedkrisen gav for mange et grønt signal til kollektiv mobning af etniske minoriteter i Danmark med ytringsfriheden som påskud, men det danske samfunds negligering af de afviste asylansøgers vilkår tager dog prisen, når en eftertid skal se på, hvor det etiske svigt var mest markant. På en ø midt i et samfund overskyttet af forbrugerisk rigdom lod man en lille gruppe mennesker af fremmed oprindelse sejle i deres egen sø. Det ligner kynisme og er det også. ❌

// *Det danske samfunds negligering af de afviste asylansøgere tager prisen, når en eftertid skal se på, hvor det etiske svigt var mest markant."*

SØNDERBORG-ALSSUND

Lokalforeningen for Sønderborg-Alssund indbyder hermed til årsmøde onsdag den 14. marts kl. 19.00 på Sønderborg Bibliotek, Kongevej, lokale 7. Dagsorden efter gældende vedtægter.

SYDDJURS

Syddjurs Lokalforening holder årsmøde mandag den 26. marts kl. 19.00 på Hotellet i Rønde. Vi fortæller om vort arbejde og vil blandt andet drøfte vort fortsatte engagement i Makedonien.

MARIAGERFJORD

Årsmøde i Lokalforening Mariagerfjord torsdag 15. marts. Program: Filmen "Vejen til Guantánamo" vises i Hobro Biograf kl. 19.30 (normal billetpris). Efter filmen er der årsmøde i Hobro Bibliotek. Dagsorden ifølge vedtægterne.

AABENRAA OG RØDEKRO

Aabenraa og Rødekro Lokalforening afholder årsmøde tirsdag den 20. marts kl. 19.00 på Højskolen Østersøen, Flensborgvej 48-50 i Aabenraa. Gæstetaler er hovedbestyrelsesmedlem Widad Akrawi.

PROJEKTMEDARBEJDERE SØGES

Vil du være med til at gøre en forskel, og er du interesseret i menneskerettigheder?

Amnesty Internationals Face 2 Face medlemskampagne starter op igen den 1. marts, og vi søger derfor projektmedarbejdere, som skal repræsentere Amnesty på gaden for at hverve nye medlemmer. Det er et sjovt og afvekslende job med gode løn- og ansættelsesforhold. Du skal kunne arbejde mindst tre dage om ugen, og vi tilbyder uddannelse og indsigt i menneskerettigheder og internationale forhold.

Er du interesseret så kontakt:

København: Jakob Lund, jlund@amnesty.dk eller tlf. 33456565

Århus: Hanne Have, hhave@amnesty.dk eller tlf. 86192877

Odense: Martin Klausen, mklausen@amnesty.dk eller tlf. 50521149

amnesty international

AALBORG

Medlemsmøde i Aalborg Lokalforening den 14. marts kl. 18.15, hvor lokalforeningens ledelse beretter om aktiviteterne i 2006 og planerne for 2007. Kl. 19.00 er der foredrag med Dina Yafasova, der er journalist fra Usbekistan og kom til Danmark som flygtning i 2001. Hendes fire måneder i Sandholmlejren danner basis for hendes bog fra sidste år "Dagbog fra Sandholm", der er en skarp kritik af det danske asylsystem og forholdene for asylansøgere. Foredraget arrangeres i samarbejde med Studenterpræsterne. Der er gratis adgang.

KALUNDBORG

Lokalforeningen i Kalundborg afholder årsmøde tirsdag den 20. marts kl. 19.30-21.00 på Knuds Allé 8 i Kalundborg. Dagsorden i henhold til rammevedtægter for lokalforeninger. Forslag til vedtægtsændringer behandles som punkt 9.

ROSKILDE

Årsmøde i Lokalforeningen i Roskilde onsdag den 28. februar kl. 19.30 i Jakobskirken, Astersvej 11, Roskilde. Årsmødet starter med indlæg af hovedbestyrelsesmedlem Widad Akrawi: "Indtryk fra besøg i dagens Irak". Derefter fortsættes med det ordinære årsmøde med dagsorden ifølge vedtægterne.

ØRESUND

Lokalforening Øresund afholder årsmøde onsdag den 28. marts kl. 19.00 i Lillesal på Toldkammeret, Havnepladsen 1 i Helsingør. Aftenen indledes af kurdiskfødte Widad Akrawi, som med udgangspunkt i egne oplevelser vil fortælle om forholdene i Irak før og nu. Derefter holdes det egentlige årsmøde i henhold til vedtægterne. Henvendelser rettes til formand for lokalforeningen Søren Højrup på telefon 49 18 16 32.

RANDERS

Årsmøde i Lokalforeningen for Randers afholdes torsdag den 8. marts kl. 19.30 i Kulturhuset, lokale 3. Årsmødet indledes med oplægget "Om at være aktiv i Amnesty International" ved Anders Horst Petersen fra Amnesty Centret i Århus.

NY HEDENSTED

Der inviteres til årsmøde i Ny Hedensted Lokalforening onsdag den 7. marts kl. 19.30 på Hedensted Bibliotek. Temaet for aftenen bliver "Vold mod kvinder" samt den årlige generalforsamling. Yderligere information i lokalpressen, når tidspunktet nærmer sig. Vi håber at se mange fra hele området.

SVENDBORG

Lokalforening Svendborg indbyder til årsmøde mandag den 26. marts kl. 19.00. Mødet afholdes hos AOF, Vestergade 23 i Svendborg. Dagsorden efter gældende vedtægter.

KOLDING

Amnesty Kolding afholder årsmøde i Sct. Jørgens Gård torsdag den 22. marts kl. 19.00. Widad Akrawi, som er medlem af hovedbestyrelsen, taler først, dernæst er der generalforsamling. Kaffe og kage kan købes for 20 kr. Tilmelding og meddelelse om evt. opstilling af kandidater sker til Marlene Lysemose på 76 32 11 62 eller malys02@student.sdu.dk senest den 13. marts.

THY/MORS

Lokalforening Thy/Mors holder årsmøde torsdag den 8. marts kl. 19.00 i Plantagehuset, Plantagevej 18 i Thisted. Dagsorden ifølge vedtægter. Aftenen starter med en markering af Kvindernes Internationale Kampdag. Vi får besøg af Angelique Umugwaneza, som er 25 år og læser statskundskab ved Århus Universitet. Angelique er født i Afrika, men bosiddende i Thy. Hun vil bl.a. fortælle om situationen for Afrikas kvinder og Afrikas børn. Oplysninger hos Birthe Guld, telefon 97 93 19 29 eller birthe.guld@sjoeerring-skole.thisted.dk.

HILLERØD, ALLERØD, SKÆVINGE

Lokalforeningen Hillerød, Allerød, Skævinge afholder årsmøde tirsdag den 20. marts kl. 19.30 i Kulturværkstederne, Christiansgade 1 i Hillerød. Først fortæller Kirsten Binderup Jørgensen, formand for det nyvalgte integrationsråd i Hillerød, om integrationsrådets opgaver. Kl. 20.45 er der årsmøde med dagsorden ifølge vedtægterne. Forslag til vedtægtsændring: Lokalforeningen skal på grund af kommunesammenlægninger fremover hedde Lokalforening for Hillerød og Allerød. Andre forslag skal være formanden i hænde senest den 14. marts. Vi håber at se mange af vore medlemmer, så vi kan drøfte det kommende års aktiviteter. Yderligere oplysninger hos formand Maggie Andersen på telefon 29 91 44 54 eller maggielaird@yahoo.com

FREDERIKSSUND

Amnestys lokalforening i Ny Frederikssund afholder årsmøde onsdag den 14. marts kl. 19.00 i Langes Magasin, Frederikssund. Som optakt til mødet vil der blive afholdt et debatarrangement omkring den aktuelle indsats mod mobning i Ny Frederikssund, forhåbentlig med deltagelse af en række repræsentanter fra kommunens børneinstitutioner.

ÅRHUS

Lokalforeningen i Århus afholder årsmøde mandag den 19. marts kl. 19.00 på Amnesty Centret i Mejlgade 50, Baghuset, 1.sal. Årsmødet afholdes ifølge vedtægterne. Folk, der ønsker at stille op til lokalforeningsledelsen, bedes meddele deres kandidatur til formand Lone Sørensen på lonesorensen@gmail.com senest mandag den 5. marts. Der vil være oplæg fra en ekstern oplægsholder – se nærmere om dette på www.amnesty-aarhus.dk.

KOLDING

Amnesty i Kolding inviterer til foredrag om handel med kvinder torsdag den 8. marts kl. 19.30 i Kirkesalen på Sct. Jørgens Gård i Kolding. Foredragsholderen er Annelise Ebbe, der er vicepræsident for Womens International League for Peace and Freedom. Hvad er årsagerne? Hvor stort er problemet? Hvilke aftaler findes på FN-niveau? Hvad kan der gøres internationalt? Hvad kan vi selv gøre som NGO? Foredraget finder sted i anledning af kvindernes internationale kampdag og arrangeres i samarbejde med Dansk Kvindesamfund og Kvindernes Internationale Liga for Fred og Frihed.

ODENSE

Odense Lokalforening holder årsmøde onsdag den 14. marts kl. 19.00 i det nye Amnesty Center i Vestergade 57, 2. sal. Årsmødet starter med et indlæg af hovedbestyrelsesmedlem Widad Akrawi: "At dedikere sit liv til menneskerettighederne". Herefter er der generalforsamling i henhold til vedtægterne.

DET NYTTER

GOD NYHED FRA ERITREA: HELEN BERHANE ER BLEVET LØSLADT

Den 30-årige gospelsangerinde og samvittighedsfange Helen Berhane er nu blevet løsladt fra militærlejen Mai Serva i Eritrea efter mere end to års fangenskab. Amnesty takker alle jer, der sidste år deltog i brevaktionen for hendes løsladelse. Helen Berhane har været tilbageholdt siden maj 2004 sammen med ca. 2.000 andre evangeliske kristne alene på grund af deres religiøse tilhørsforhold. Under tilbageholdelsen har Helen Berhane været udsat for en systematisk tortur, der betyder, at hun i dag sidder i kørestol. Derfor vil Amnesty International fortsat bekæmpe den systematiske undertrykkelse, som religiøse mindretal udsættes for i Eritrea og andre steder i verden.

Foto: Amnesty

Skriv for Liv: Klik → print → send → red liv

Din underskrift kan redde liv. Skriv for Liv er en verdensomspændende og intensiv brevaktion – enkel at udføre, men med stor gennemslagskraft. Skriv for Liv er med til at stoppe tortur, henrettelser, forsvindinger og andre krænkelser af menneskerettighederne over hele verden.

Et brev fra dig til udenlandske regeringer kan betyde forskellen mellem liv og død. Hvis du tilmelder dig Skriv for Liv på www.amnesty.dk, modtager du hver måned tre brevforslag via e-mail – lige til at printe ud, underskrive og sende til myndighederne. Flere end 100.000 mennesker i verden deltager i netværket Skriv for Liv. 14.000 af dem er danskere. Jo flere vi er, jo flere kan vi hjælpe.

Skriv for Liv – det nytter!

SPANIEN

OVERDREVEN MAGTAN- VENDELSE VED GRÆN- SEN MELLEM SPANIEN OG MAROKKO

Pepe Ngandu blev skudt i den højre fod, da han forsøgte at krydse grænsen til Spanien i nærheden af grænseposten ved Tarajal. Han mistede den ene tå og tilbragte senere tre uger på hospitalet, hvor han fik amputeret endnu en af sine tæer.

Oprindeligt kom Pepe Ngandu fra Den Demokratiske Republik Congo, og den 29. september 2005 var han med i en gruppe på omkring 500 mennesker, som forsøgte at krydse grænsen mellem Marokko og den spanske by Ceuta. Da gruppen begyndte at klatre over hegnet, affyrede den spanske civilgarde – ifølge rapporter – tåregas, gummikugler og skarp ammunition for at holde dem væk.

Lokale organisationer har frarådet Pepe Ngandu at indgive anmeldelse for at undgå gengældelse fra myndighederne. Til trods for at han i interviews på hospitalet og fra sit asyl fortalte, at han var blevet såret af et skydevåben, har ingen myndigheder – så vidt Amnesty International ved – endnu gjort noget for at efterforske episoden ved grænsen.

✉ **SKRIV TIL:**
ALFREDO PÉREZ RUBALCABA
MINISTRO DEL INTERIOR
MINISTERIO DEL INTERIOR
PASEO DE LA CASTELLANA 5
28046 MADRID
SPANIEN

Your Excellency

I am writing to you because of my serious concerns about the Spanish authorities' treatment of people clandestinely attempting to cross the Spanish/Moroccan border.

On 29 September 2005 a group of approximately 500 people, who attempted to climb over the border fence at Ceuta, were shot at by members of the Spanish Civil Guard with tear gas, rubber bullets and live ammunition to push them back off the fence.

Pepe Ngandu was shot in his right foot while trying to cross the border into Spain near the frontier post of Tarajal. He lost one toe and later spent three weeks in hospital where he underwent surgery to amputate another of his toes. I am deeply concerned that no action has been taken by any authority to investigate this incident, Therefore, I call for an immediate, independent and impartial investigation into the allegations of excessive use of force by the Spanish Civil Guards against Pepe Ngandu and others, who have been killed or injured, while attempting to enter Spain, and for the results of all such investigations to be made public.

Yours sincerely

Dansk oversættelse af brevforslag
Jeg skriver til Dem, da jeg er meget bekymret over de spanske myndigheders behandling af mennesker, som forsøger at krydse grænsen imellem Spanien og Marokko i hemmelighed.

Den 29. september 2005 skød medlemmer af den spanske civilgarde med tåregas, gummikugler og skarp ammunition på en gruppe af omkring 500 mennesker, som forsøgte at kravle over hegnet ved Ceuta, fore at få dem væk fra hegnet.

Pepe Ngandu blev skudt i den højre fod, da han forsøgte at krydse grænsen til Spanien i nærheden af grænseposten ved Tarajal. Han mistede den ene tå, og tilbragte senere tre uger på hospitalet, hvor han fik amputeret en af sine tæer.

Jeg er dybt bekymret over, at ingen myndigheder har foretaget sig noget for at efterforske denne episode.

Jeg kræver derfor en øjeblikkelig, uafhængig, upartisk efterforskning af den spanske civil gardes påståede overdrevne brug af magt overfor Pepe Ngandu og andre, som er blevet dræbt eller såret, medens de forsøgte at komme ind i Spanien.

Endvidere kræver jeg, at resultaterne af denne efterforskning bliver offentliggjort.

STORBRITANNIEN

KRAV OM GRUNDIG OFFENTLIG UNDER- SØGELSE

Den 22. juli 2005, dagen efter de alvorlige bombninger i Londons transportsystem, blev den 27-årige brasilianer Jean Charles de Menezes dræbt af politifolk fra Metropolitan Police Services på et undergrundstog i London.

Ifølge rapporter blev han holdt fast og skudt syv gange i hovedet efter fejlagtigt at være blevet identificeret som selvmordsbomber. Amnesty international er bekymret over, at der indtil nu ikke er foretaget en grundig og offentlig undersøgelse af alle de begivenheder og omstændigheder, som førte til den dødelige nedskydning af Jean Charles Menezes, og at der ikke er blevet rejst nogen strafferetlige anklager eller sigtelser imod nogen enkeltpersoner i forbindelse med hans død.

Endvidere er Amnesty International bekymret over, at det uafhængige politiklagenævns dybdeborende rapport om drabet endnu ikke er blevet forelagt hans efterladte familie og advokater.

I september 2006 blev den retslige undersøgelse af Jean Charles Menezes' død afbrudt på ubestemt tid pga. de igangværende strafferetlige sager imod Metropolitan Police. Det formodes, at politiet ikke varetog Jean Charles Menezes' helbred, sikkerhed og velbefindende under anholdelsen. Men ifølge lovgivningen om helbred og sikkerhed kan en sådan retsforfølgning kun føre til en økonomisk straf, og ikke til at nogen bliver fundet individuelt strafferetligt ansvarlige for hans død.

I betragtning af det, som indtil videre er kommet frem, ville retfærdigheden være bedre tjent med, at man rejste strafferetlige sigtelser eller anklager imod de personer, som med rimelighed mistænkes for at være indblandet i drabet. Amnesty International mener, at denne undladelse forstærker familiens sorg og underminerer offentlighedens tillid til retsstaten og til retshåndhæveres adfærd.

✉ **SKRIV TIL:**
JOHN REID MP
SECRETARY OF STATE FOR THE HOME
DEPARTMENT
HOME OFFICE
2 MARSHAM STREET
LONDON SW1P 4DF
STORBRITANNIEN

Your Excellency

I have been informed about the case of Jean Charles de Menezes, who was killed by officers of the Metropolitan Police Service on board an underground train in London on the 22nd of July 2005. He was reportedly pinned down and shot seven times in the head after being mistakenly identified as a suicide bomber.

I am deeply concerned about this case, and I find it very unfortunate that there has been no full and public scrutiny of all the events leading up to the fatal shooting of Jean Charles de Menezes; and that no criminal charges have been brought against any individuals in connection with his death. Therefore, I strongly call for a prompt, full and public scrutiny of the allegations that the killing of Jean Charles de Menezes resulted from unlawful use of force.

Also I call for an immediate resumption of the inquest, which was adjourned indefinitely in September 2006, and for criminal charges to be brought against those individuals responsible for his killing.

Yours sincerely

Dansk oversættelse af brevforslag:

Jeg er blevet informeret om Jean Charles de Menezes, som blev dræbt af politifolk fra Metropolitan Police Services på et undergrundstog i London. Ifølge rapporter blev han holdt fast og skudt syv gange i hovedet efter fejlagtigt at være blevet identificeret som selvmordsbomber.

Jeg er dybt bekymret over denne sag og finder det meget beklageligt, at der indtil nu ikke er foretaget en grundig og offentlig undersøgelse af alle de begivenheder og omstændigheder, som førte til den dødelige nedskydning af Jean Charles Menezes, og at der ikke er blevet rejst nogen strafferetlige anklager eller sigtelser imod nogen enkeltpersoner i forbindelse med hans død.

Jeg kræver derfor en øjeblikkelig, grundig og offentlig undersøgelse af påstandene om, at drabet på Jean Charles de Menezes skete som en følge af ulovlig magtanvendelse. Endvidere kræver jeg en øjeblikkelig genoptagelse af den efterforskning, som i september 2006 blev afbrudt på ubestemt tid, samt et der bliver rejst strafferetlige anklager imod de enkeltpersoner, som har ansvar for drabet.

VIETNAM

HÅRD KURS IMOD INTERNETBRUGERE

Den 18. august 2006 blev den 25-årige samvittighedsfange, Truong Quoc Huy, arresteret på en internetcafé i Ho Chi Minh City, hvor han havde logget sig ind på et internet chatrum for at diskutere demokrati og menneskerettigheder.

Efter at Truong Quoc Huy var blevet arresteret, blev hans hjem ransaget, og flere genstande blev konfiskeret. I skrivende stund har hans familie stadig ikke hørt fra ham, og hans opholdssted kendes ikke. Ifølge rapporter er han blevet anklaget for "at have deltaget i propaganda imod Den socialistiske stat, Vietnam".

Sammen med tre andre unge mennesker blev Truong Quoc Huy arresteret første gang i oktober 2005 for at bruge en amerikansk internet-portal, der diskuterer vietnamesiske forhold i et globalt perspektiv. Han blev efterfølgende holdt isolationsfængslet i ni måneder uden at blive stillet for en domstol eller formelt anklaget. Efter sin løsladelse i juli sagde Truong Quoc Huy, at han fortsat ville kritisere regeringen og støtte Blog 8406 – en bevægelse for demokrati, som er under udvikling på internettet. Bevægelsen kræver fredelig politisk forandring og respekt for menneskerettighederne i Vietnam.

Igennem de senere år har de vietnamesiske myndigheder strammet deres kontrol af internettet. Det kræves nu, at alle ejere af internetcafeer skal overvåge deres kunder og angive dem, hvis de bruger internettet til politiske formål. Herudover er alle brugere af internettet også forpligtet til at rapportere det til myndighederne, hvis de finder regeringskritiske hjemmesider. Lovgivningen i Vietnam forbyder internetbrugere at sprede informationer, som "skader national sikkerhed eller social orden". Myndighederne hævder, at internettet bliver filteret for at beskytte brugere imod pornografi. Imidlertid handler de sider, der bliver blokeret, ofte om demokrati og menneskerettigheder og henviser til kendte systemkritikere.

✉ **SKRIV TIL:**
PRIME MINISTER NGUYEN TAN DUNG
OFFICE OF THE PRIME MINISTER
HOANG HOA THAM
HA NOI
VIET NAM

Your Excellency

I am a great admirer of the achievements of your country over recent years. However, I am deeply concerned about the string of directives and circulars, attempting to limit

the peaceful freedom of expression facilitated by the Internet in Viet Nam.

Specifically, I am deeply concerned about the 25-year old Truong Quoc Huy, who was arrested on the 18th of August 2006 for logging on to a chat room website in an Internet café in Ho Chi Minh City. Here Truong Quoc Huy was charged with "conducting propaganda against the Socialist Republic of Viet Nam" whereas he was simply exercising his fundamental right to freedom of expression. Therefore, Amnesty International considers Truong Quoc Huy a prisoner of conscience. And I sincerely call for the immediate release of him and others held captive merely for having exercised their right to freedom of speech on-line.

According to reports, national decrees on internet usage in Viet Nam require service providers to inform on suspect web users; Internet café owners are required to monitor and inform on customers; and web users themselves are required to inform on sites that oppose the state.

This is not in line with Viet Nam's international human rights obligations. Therefore, I call on you and your country's authorities to repeal or amend these Internet decrees, the Press Law (amended in 1999), the Publishing Law, and the State Secrets Protection Ordinance and above all the 1999 Criminal Code. I welcome any response to this letter and urge you to locate Truong Quoc Huy and inform his family about his whereabouts.

Yours sincerely

Dansk oversættelse af brevforslag:

Jeg beundrer alt, hvad Deres land har opnået igennem de senere år. Imidlertid er jeg dybt bekymret over den række direktiver og cirkulærer, som forsøger at begrænse den ytringsfrihed, som internettet har bragt til Vietnam. Det kræves nu af udbydere af internetservice, at de oplyser om internetbrugere; ejere af internetcafeer skal overvåge kunderne og oplyse om dem. Brugere af nettet skal anmelde internetsider, som er modstandere af staten.

Truong Quoc Hoc blev arresteret den 18. august på en internetcafe i Ho Chi Minh City, hvor han havde logget sig ind på et internet chatrum.

Efter at Truong Quoc Huy var blevet arresteret, blev hans hjem ransaget, og flere genstande blev konfiskeret. Siden har hans familie ikke hørt mere om ham. Ifølge rapporter er han blevet anklaget for "at have gjort propaganda imod Den socialistiske stat Vietnam". Jeg er dybt bekymret over denne sag, og jeg kræver, at Truong Quoc Huy og andre, som holdes fængslet for at have brugt deres ret til ytringsfrihed på internettet, bliver løsladt øjeblikkeligt.

Endvidere opfordrer jeg myndighederne til at ophæve eller ændre de relevante dekretter og lovbestemmelser om internettet, så de kommer i overensstemmelse med Vietnams internationale menneskerettighedsforpligtelser.

STÆRKT PROGRAM PÅ AMNESTYS LANDSMØDE

Fokus på ytringsfrihed, diskrimination og terrorbekæmpelse på Amnesty landsmøde den sidste weekend i april.

Flemming Rose Foto: Keld Navntoft/Scanpix

Kamal Qureshi Foto: Stephen Freiheit

Lars Findsen PR-foto

Christian Friis Bach PR-foto

Kira Skov PR-foto

Af Andreas Astrup

Sekretariatsleder

Store navne til en stor sag. Sådan kan man sammenfatte programmet for Amnesty Internationals landsmøde i weekenden den 28.-29. april, hvor du kan møde en række fremtrædende personer i debatten om ytringsfrihed, terrorbekæmpelse og diskrimination.

Desuden viser vi en række prisvindende dokumentarfilm om menneskerettigheder, og sangerinden og guitaristen Kira Skov spiller en intim og – formentlig – meget intens koncert.

Landsmødet finder sted på Hotel Nyborg Strand, og det er en enestående mulighed for at møde 500 andre engagerede Amnesty-medlemmer til en spændende weekend om menneskerettigheder.

TOPMØDE PÅ NYBORG STRAND

Landsmødet er for alle medlemmer, og det starter lørdag formiddag med velkomst, årsberetning og fremlæggelse af regnskab samt præsentation af kandidaterne til hovedbestyrelsen. Efter frokosten kan man deltage i hele 27 forskellige workshops, foredrag, film og arrangementer. Udbudet er bredt og varieret, og det giver rig mulighed for engagement og fordybelse. Vælg blandt andet mellem:

- Kulturredaktør Flemming Rose lægger op til diskussion om ytringsfriheden i relation til sagen om tegningerne af Muhammed i Morgenavisen Jyllands-Posten.
- Politikeren Kamal Qureshi (SF) fortæller om diskrimination i Danmark og sin vision om frihed til forskellighed.
- Chefen for Politiets Efterretningstjeneste Lars Findsen fortæller om PET's arbejde og den danske terrorindsats.

- Professor og dommer ved FN's Krigsforbrydertribunal for Det tidligere Jugoslavien Frederik Harhoff taler om de problemer, verden står overfor i krigen mod terror i relation til folkeretten.
- Chef for Røde Kors' asylafdeling Jørgen Chemnitz fortæller sammen med en asylansøger om forholdene på de danske asylcentre.
- Nanna Hvedstrup Friend (Ægteskab uden Grænser) fortæller om de problemer, udlændingeloven har forvoldt hende og hendes newzealandske mand og andre dansk-udenlandske ægtepar.
- International chef i Folkekirkens Nødhjælp Christian Friis Bach giver et indblik i arbejdet med rettighedsbaseret udviklingspolitik.
- Claes Kjær beretter om Amnestys lægegruppes arbejde med at undersøge og dokumentere torturovergreb i Tjetjenien.
- Biograf med prisbelønnede film om menneskerettighederne.

Om aftenen vil der være middag, underholdning og koncert med Kira Skov. Senere er der bar og diskotek for natteravnene.

Søndag formiddag afholdes debat og afstemninger om indstillinger fra arbejdsgrupperne. Landsmødet afsluttes med en inspirerende og aktuel hovedtaler. Herefter frokost og afrejse.

PRIS OG TILMELDING

Alle medlemmer er velkomne. Deltagergebyret på 250 kr. dækker både overnatning og bespisning (drikkevarer betaler du selv).

Se det komplette program og tilmeld dig på www.amnesty.dk/landsmoede eller brug kuponen inde i bladet. ❌

MASKINEL MAGASINPOST

Afsender:
Postboks 7777
7000 Fredericia

ID-nr: 41 156

Ændringer vedr:
abonnement ring
venligst 3345 6565

PP DANMARK